

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostního managementu

Katedra bezpečnostních studií

Policie České republiky a menšiny

Diplomová práce

Czech Republic Police and Minorities

Master's Thesis

VEDOUCÍ PRÁCE
doc. Ing. Dr. Danics Štefan Ph.D.

AUTOR PRÁCE
Bc. Karel Tiapal

PRAHA
2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Jindřichově Hradci dne 13. března 2024

Bc. Karel Tiapal

Poděkování

Rád bych zde poděkoval doc. Ing. Štefanu Danicsovi Ph.D. za vedení mé diplomové práce, jeho ochotu, vstřícnost, trefné připomínky a užitečné rady.

ANOTACE

Diplomová práce se věnuje představení klíčových témat, jako jsou menšiny, extremismus, zločiny motivované nenávistí a LGBT+ komunita, včetně jejich legislativního zázemí. Analyzuje projevy extremismu a zločinů z nenávisti v České republice, přičemž klade důraz na jejich vliv ve vztahu k menšinám LGBT+. Práce analyzuje současný stav problematiky v online i offline prostředí. Součástí práce je také analýza legislativního rámce, zásad a postupů boje proti extremismu a zločinům z nenávisti, uplatňované Policií České republiky při interakci s menšinami a menšinám LGBT+. Rovněž poukazuje na význam právních prostředků a preventivních opatření a vyzdvihuje roli, kterou v tomto procesu hrají neziskové nevládní organizace.

KLÍČOVÁ SLOVA

menšiny, LGBT+, extremismus, zločin z nenávisti, nenávistné projevy, diskriminace, neziskové nevládní organizace, legislativa

ABSTRACT

The thesis explores key themes such as minorities, extremism, hate crimes, and the LGBT+ community, including their legislative framework. It examines the manifestations of extremism and hate crimes in the Czech Republic, with a focus on their impact on LGBT+ minorities. The work analyzes the current state of this issue in both online and offline environments. Additionally, it includes an analysis of the legislative framework, principles, and procedures for combating extremism and hate crimes, as applied by the Czech Republic Police in interactions with minorities and LGBT+ minorities. It also highlights the importance of legal resources and preventive measures and underscores the role non-profit non-governmental organizations play in this process.

KEYWORDS

minorities, LGBT+, extremism, hate crime, hate speech, discrimination, non-profit non-governmental organizations, statutory regulation

Obsah

ÚVOD	7
1. Vymezení základních pojmů	9
1.1. Koncept extremismu	9
1.2. Koncept hate crime	10
1.2.1. Historie konceptu hate crime	11
1.2.2. Současné pojetí konceptu hate crime	12
1.2.3. Úrovně dopadu	14
1.2.4. Pachatel a situační proměnné	14
1.3. LGBT+ komunita, vymezení menšin v České republice	15
1.3.1. LGBT+	16
1.3.2. Menšiny v České republice	18
2. Extremismus a hate crime v České republice	23
2.1. Extremismus a hate crime ve vztahu k LGBT+	28
2.2. Extremismus a hate crime ve vztahu k menšinám	34
3. Postihování nenávistných projevů off-line a on-line, postihování diskriminace menšin v České republice	37
3.1. Nenávistné projevy v on-line prostředí a boj s tímto problémem	39
3.2. Legislativní nástroje v České republice	47
3.3. Vzdělávání a prevence	54
3.4. Nevládní neziskové organizace (NGO) a preventivní opatření vůči diskriminaci menšin	56
3.4.1. Role nevládních organizací	56
3.4.2. Preventivní opatření	59
ZÁVĚR	60

ÚVOD

Diplomová práce analyzuje problematiku týkající se menšin a jejich interakce s většinovou společností, veřejnými institucemi a zejména s policií České republiky, kdy bezproblémová oboustranně vyrovnaná interakce je zásadní pro zajištění sociální stability a respektování práv všech občanů. V kontextu české společnosti, kde se demokratické principy a ochrana individuálních svobod považují za základní stavební kameny společnosti, je klíčové, aby byla role policie v tomto procesu předmětem neustálé reflexe a zlepšování, s cílem podporovat spravedlnost a rovnost. Práce se zaměřuje na problematiku extremismu a zločinů z nenávisti v České republice a vzhledem k rostoucímu uznávání práv LGBT+ osob na mezinárodní úrovni, ale také v narůstajícím počtu incidentů ze strany majoritní společnosti motivovaných předsudky a nenávistí, jež tyto komunity postihují, je zaměřena pozornost i na LGBT+ komunity jako jednu z hlavních cílových skupin problémové interakce. Tyto projevy představují vážné hrozby pro společnost, neboť nejenže poškozují jednotlivce na základě jejich identity, ale také podkopávají základní demokratické principy tolerance, rovnosti a nediskriminace. V České republice je bezpečnost osob identifikujících se jako menšina často ohrožena diskriminačními útoky, verbálními i fyzickým násilím, které má hluboké psychologické i sociální důsledky nejen pro oběti, ale pro celou společnost. V současné době je tento problém ve velké míře přenesen i do on-line prostředí. V této souvislosti se role policie jakožto instituce odpovědné za ochranu občanů a prevenci trestné činnosti jeví jako zásadní.

Cílem této diplomové práce je analyzovat práci Policie České republiky a nevládních organizací v přístupu k menšinám, extremismu a hate crime.

V teoretické části diplomové práce jsou definovány klíčové pojmy jako jsou menšiny, hate crime a extremismus. Práce se zabývá různými typy menšin a LGBT+ komunitou, zároveň představuje základní koncepty extremismu a hate crime ve vztahu k těmto menšinám. Dále analyzuje projevy konceptu extremismu a hate crime v českém kontextu a zkoumá, jak jsou tyto projevy postihovány v off-line i on-line prostředí.

Praktická kapitola objasňuje legislativní rámec v České republice pro boj proti extremismu a hate crime a představuje praktické aspekty policejní práce s LGBT+ osobami a menšinami. Zmiňuje také využití právních možností a preventivní opatření proti diskriminaci menšin, včetně nemalé role nevládních organizací. Práce přispívá k hlubšímu porozumění současné situace.

Hlavní zdroje pro tuto práci zahrnují akademickou literaturu zaměřenou na oblasti lidských práv, práva menšin a bezpečnostních studií. Dále práce využívá oficiální dokumenty a zprávy od státních institucí, včetně Policie ČR a ministerstev, které monitorují dodržování lidských práv a práv menšin.

1. Vymezení základních pojmů

1.1. Koncept extremismu

Extremismus je obecně označován jako vyhraněný ideologický postoj nebo názorové stanovisko, které se výrazně liší od přijímaných názorů nebo hodnot v dané společnosti, vybočující z ústavních, zákonných norem, vyznačující se prvky netolerance, a útočící proti základním demokratickým ústavním principům, jak jsou definovány v českém ústavním pořádku. Mezi tyto principy patří:

- úcta k právům a svobodám člověka a občana (čl. 1 Ústavy),
- svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát (čl. 1 Ústavy),
- nezměnitelnost podstatných náležitostí demokratického právního státu (čl. 9 odst. 2 Ústavy),
- svrchovanost lidu (čl. 2 Ústavy),
- volná soutěž politických stran respektujících základní demokratické principy a odmítajících násilí jako prostředek k prosazování svých zájmů (čl. 5 Ústavy),
- ochrana menšin při rozhodování většiny (čl. 6 Ústavy),
- svoboda a rovnost lidí v důstojnosti a právech, nezadatelnost, nezczitelnost, nepromlčitelnost a nezrušitelnost základních práv a svobod bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického nebo jiného smýšlení, národního a sociálního původu,
- příslušnosti k národnosti nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení (čl. 1, čl. 3 Listiny základních práv a svobod).

Extremistické postoje jsou způsobilé přejít v aktivity, které působí, ať již přímo nebo v dlouhodobém důsledku, destruktivně na stávající demokratický politicko-ekonomický systém, tj. snaží se nahradit demokratický systém systémem nedemokratickým (totalitním nebo autoritářským režimem, diktaturou, anarchií). Tímto typem aktivit se zabývá Bezpečnostní informační služba na základě zákona č. 153/1994 Sb., dle § 5 písm. a).¹

---

¹ Co je extremismus. In: *Ministerstvo vnitra České republiky*. 2010. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/co-je-extremismus.aspx> [citováno 2023-11-24]

Trestné činy s extremistickým podtextem lze rozdělit do tří typů. První typ označují činy, které odpovídají definici předsudečného násilí. Tyto trestné činy – předsudečné trestné činy – mohou mít předsudečnou pohnutku buď v základní, nebo kvalifikované skutkové podstatě. Druhým typem jsou trestné činy související s činností antidemokratických hnutí či organizací. Jedná se o trestné činy Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka (§ 403), Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka (§ 404) a Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia (§ 405). V případě těchto trestných činů se nejedná o předsudečné trestné činy v klasickém smyslu a v řadě zemí také nejsou tyto činy kriminalizovány. Nicméně jsou to trestné činy, které zpravidla páchají extremisté. Stejně tak trestné činy třetího typu pravděpodobně upřednostňují extremistickou identitu před pohnutkou pachatele. Jsou sem řazeny ty trestné činy, které neobsahují předsudečnou pohnutku ve svých skutkových podstatách, ale byly spáchány lidmi považovanými za extremisty, případně fotbalové chuligány.²

1.2. Koncept hate crime

Někdy označován též jako zločin z nenávisti. Hate crime je obecně definován jako protiprávní jednání proti objektům, nejčastěji lidem, majetku nebo organizaci na základě toho, že je těmto cílům protiprávního jednání přiřazena kolektivní identita a jsou kvůli této identitě nenávistně napadeni. Rozlišující rys zločinů z nenávisti spočívá v motivaci pachatele, který se řídí negativními předsudky a stereotypy.³ Tato motivace činí zločin z nenávisti zvláště závažným, jelikož útoky jsou směřovány nejen proti jednotlivcům, ale i proti identitě a existenci celých skupin. Role oběti je především symbolická, kdy mezi obětí a pachatelem obvykle neexistuje předchozí vztah a napadená osoba zde figuruje jako představitel celé skupiny.⁴

---

² Zpráva o předsudečném násilí v České republice v roce 2017 [online]. In IUSTITIA, 2019 [cit. 2024-03-01]. ISBN 978-80-88172-37-6. Dostupné z: <https://in-ius.cz/wp-content/uploads/2021/04/zpn2017final-cze-web-.pdf>

³ Learn about hate crimes. In: justice.gov, 2023. Dostupné z: <https://www.justice.gov/hatecrimes/learn-about-hate-crimes>. [citováno 24. 2. 2024]

⁴ KALIBOVÁ, Klára. Násilí z nenávisti a média. In: Násilí z nenávisti, rasismus a média. Jak nepsat černobíle o barevném světě. Praha: In IUSTITIA, 2011, s. 26. ISBN 978-80-260-0097-6.

1.2.1. Historie konceptu hate crime

Koncept hate crime (zločin z nenávisti) se vyvinul a získal na významu během druhé poloviny 20. století, přičemž jeho kořeny lze vystopovat v reakci na rasové, národnostní, etnické, náboženské a později i sexuální a genderové násilí.⁵ Mohou sem patřit i další faktory (skutečné, či domnělé), které mohou být uváděny jako důvod nenávisti, a to jsou například fyzické nebo mentální postížení, věk, politická orientace. Vznik tohoto konceptu je úzce spojen s uznáním, že některá protiprávní jednání mají hlubší společenské dopady než jiná, protože jsou motivovány nenávisť vůči určitým skupinám lidí.

Historický kontext a vývoj hate crime vznikl v USA, a je spojován s hnutím "Černých panterů", kdy se zločiny z nenávisti začaly intenzivněji řešit v reakci na rasové násilí a segregaci, zejména během občanskoprávního hnutí v 60. letech 20. století.⁶ V této době byly zločiny motivované rasovou nenávisť, jako jsou lynčování a útoky na Afroameričany, na předních místech mediálního a politického diskurzu. Postupně byl koncept rozšířen o jiné cílové skupiny, včetně etnických menšin, náboženských komunit, LGBT+ osob a lidí s postížením. Toto rozšíření reflektovalo rostoucí uznání, že nenávist může být zaměřena proti různým skupinám na základě jejich specifických charakteristik. V devadesátých letech se chápání této problematiky rozšířilo i do evropských zemí, především anglicky mluvících, jako je například Velká Británie, země Beneluxu, nebo do Skandinávie a částečným způsobem i do státní sféry a do nevládní sféry v širším evropském rámci.⁷

První zákony proti zločinům z nenávisti byly v USA přijaty na státní úrovni v 90. letech 20. století, následované federálními zákony. V roce 1990 byl přijat Hate Crimes Statistics Act (HCSA) – Zákon o statistice zločinů z nenávisti, který definuje hate crime a přikazuje Ministerstvu spravedlnosti a dalším orgánům jeho

---

⁵ NAIDOO, Kamban. The origins of hate-crime laws. 22. In: Fundamina. 2016, s. 53-66. ISBN 2411-7870. ISSN 24117870. Dostupné z: doi:10.17159/2411-7870/2016/v22n1a4

⁶ BLOOM, Joshua a Martin WALDO E. Black against Empire: The history and politics of the Black Panther Party. 1. University of California Press, 2016. ISBN 978-05-20293-28-1.

⁷ GARLAND, Jon a Neil CHAKRABORTI. Divided by a common concept? Assessing the implications of different conceptualizations of hate crime in the European Union. European Journal of Criminology [online]. 2012, 9(1), 38-51 [cit. 2024-03-04]. ISSN 1477-3708. Dostupné z: doi:10.1177/1477370811421645

evidenci,⁸ a The Matthew Shepard and James Byrd, Jr. Hate Crimes Prevention Act (dříve Local Law Enforcement Hate Crimes Prevention Act of 2009),⁹ který rozšířil federální definici zločinu z nenávisti a zpřístupnil více zdrojů pro jejich stíhání.

I v mezinárodním kontextu byl vznik a rozvoj konceptu zločinů z nenávisti ovlivněn potřebou řešit násilí a diskriminaci proti menšinovým skupinám. Evropská unie a další mezinárodní organizace, jako je Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE), přijaly opatření pro monitorování a boj proti zločinům z nenávisti.¹⁰

1.2.2. Současné pojetí konceptu hate crime

Koncept zločinu z nenávisti dnes slouží jako důležitý nástroj pro identifikaci a stíhání trestných činů, které jsou motivovány nenávistí, a pro rozvoj politik a programů zaměřených na prevenci takového násilí a podporu obětí. Na základě prováděných studií mají zločiny z nenávisti devastující dopady nejen na jednotlivce, ale také na celé komunity, a proto vyžadují specifickou odpověď ze strany společnosti a státu.

Aby se jednalo o hate crime, musí dominovat nenávistný motiv. Můžeme se v mnoha případech setkat s protiprávním jednáním s tzv. smíšeným motivem. Tedy motivem není pouze jednání z důvodu identity objektu (jednání z nenávisti) ale i jiné motivy.

Původní koncepce hate crime byla zaměřena především na užití přímého fyzického násilí, v souvislosti s rozšířením tohoto konceptu však začal být hate crime vztahován i k projevům verbálním. Někdy se proto rozlišuje hate speech (nenávistný projev) a násilí z nenávisti (hate violence). Toto rozlišení a vymezení však nelze chápat dogmaticky jako jediné možné. I verbální nenávistné výpady jsou v kontextu psychického, skupinového či strukturálního násilí chápány jako

---

⁸ MAREŠ, Miroslav. Problematika Hate Crime: Zahraniční zkušenosti a možnost aplikace tohoto přístupu v ČR s důrazem na trestné činy z nenávisti proti cizincům [Analýza pro Ministerstvo vnitra České republiky]. 1. Brno, 2011. str. 12.

⁹ Tamtéž

¹⁰ MAREŠ, Miroslav. Problematika Hate Crime: Zahraniční zkušenosti a možnost aplikace tohoto přístupu v ČR s důrazem na trestné činy z nenávisti proti cizincům [Analýza pro Ministerstvo vnitra České republiky]. 1. Brno, 2011. str. 24

násilí (nemusí tedy jít o přímé fyzické násilí, resp. přímé použití fyzické síly k poškození fyzické integrity člověka). A pojem nenávistné projevy (hate speech) je využíván (zvláště v USA s ohledem na tamní míru svobody projevu) i pro projevy, které nejsou a priori protiprávní. Autoři Andrew Hiller a Nick Gambo uvádějí jako způsoby uskutečnění hate crime fyzické útoky, poškození majetku, šikanu, obtěžování, verbální nadávky, útočné graffiti a dopisy.¹¹

Fyzické útoky je možné rozlišovat podle způsobu provedení, kdy existuje široká škála od náhodných aktů až po důkladně připravené útoky, od užití prosté fyzické síly až po užití různých zbraní.

Hate crime je třeba rozlišovat jako pojem, který je používán:

1. v právní vědě, kriminologii a dalších vědních oborech,
2. v nevládní sféře pro označení jednání, které by mělo být podle nevládních organizací sankcionováno nebo evidováno,
3. ve státních dokumentech a dokumentech mezinárodních organizací (mj. jako specifická statistická kategorie),
4. přímo v právních normách jako právní pojem.

Všechny uvedené kategorie se mohou překrývat, na druhou stranu např. určité jednání, které bude nevládní organizací považované za hate crime, nebude jako takové posouzeno ze strany státních orgánů nebo v právní oblasti. Je přitom třeba zdůraznit, že pouze některé země a mezinárodní organizace pracují přímo s konceptem, u jiných je tento koncept součástí jiných konceptů a pojmů (extremismus, politicky motivovaná kriminalita apod.) nebo v reálném právním dění nehraje roli (neexistují např. zpříšňující tresty za rasismus apod.).

Pokud je koncept hate crime používán v právu, děje se tak následovně:

- zákony definují specifické činy motivované předsudky jako zvláštní zločiny,
- zákony zpříšňují tresty za hate crime,

---

¹¹ MAREŠ, Miroslav. Problematika Hate Crime: Zahraniční zkušenosti a možnost aplikace tohoto přístupu v ČR s důrazem na trestné činy z nenávisti proti cizincům [Analýza pro Ministerstvo vnitra České republiky]. 1. Brno, 2011. str. 5

- zákony vytváří zvláštní civilně-právní důvody akce pro hate crimes.

Právo vyžaduje instituce sestavující statistiku hate crimes.¹²

1.2.3. Úrovně dopadu

Hate crimes jsou sledovány i ze strany veřejnosti a médií, mj. kvůli jejich dopadům na sociální a (alespoň zprostředkovaně) i na režimní bezpečnost (protože vyvolávají pocit ohrožení ve skupinách, které mohou být následně nelояální k režimu, který podle nich nedokáže jejich příslušníky ochránit). Obecně lze (mj. na základě materiálů ontarijské státní správy) konstatovat, že dopady hate crimes lze vysledovat v několika rovinách:¹³

1. dopady na individuum (psychologické a emocionální poškození a jejich odrazy v identitě a pocitech sebeobviňování, stupeň násilí je navíc u nenávistí motivovaných případů větší než u jiných zločinů,
2. dopad na napadenou skupinu (obecný zstrašující efekt na skupinu, k níž patří oběť, protože konkrétní oběť pouze symbolizuje celou skupinu),
3. dopad na jiné zranitelné skupin (negativní efekt na skupiny s minoritním statutem, odlišné od napadení skupiny, zvláště pokud je nenávist založena na ideologii nebo doktríně zahrnujících několik skupin žijících ve společenství),
4. dopad na společnost jako celek (rozdělení lidí ve společnosti, přispívá k negativnímu vymezování se komunit vůči jiným komunitám) a ohrožení principů demokratického právního státu, jako jsou rovnost, nediskriminace a mírové soužití různých skupin osob.

1.2.4. Pachatel a situační proměnné

Pachatele hate crime je možné zkoumat a zařazovat v rámci následujících polarizovaných dimenzí:

---

¹² MAREŠ, Miroslav. Problematika Hate Crime: Zahraniční zkušenosti a možnost aplikace tohoto přístupu v ČR s důrazem na trestné činy z nenávisti proti cizincům [Analýza pro Ministerstvo vnitra České republiky]. 1. Brno, 2011. str. 6

¹³ KALIBOVÁ, Klára, Petra NASKOSOVÁ a Tomáš STAVROVSKÝ. Předsudečné násilí proti LGBTQ lidem - průvodce pro policii. Praha: In IUSTITIA, 2023. ISBN 978-80-88172-48-2.

- ideologicky a politicky přesvědčení – apolitičtí,
- příslušníci organizovaných skupin - neorganizovaná individua,
- soustavně užívající násilí – ojediněle (či poprvé) používající násilí.

J. Kehoe¹⁴ mezi typicky se vyskytující situační proměnné řadí:

- **užití návykových látek pachatelem.** Výzkumy ukazují, že pachatelé hate crimes před útokem často požívají alkohol,¹⁵ což zvyšuje pravděpodobnost agrese,¹⁶
- vyšší **počet pachatelů**, což zvyšuje pocit anonymity a rozložení odpovědnosti, podporuje předsudečné postoje a snižuje riziko protiútoku,
- **místo trestného činu**, které je obvykle veřejné, protože oběť bývá pro pachatele neznámá,
- **vztah mezi obětí a pachatelem.** Jak již bylo zmíněno výše, oběť bývá pro pachatele obvykle neznámá a symbolizuje celou nenáviděnou skupinu.

1.3. LGBT+ komunita, vymezení menšin v České republice

Definice menšin se může lišit v závislosti na kontextu a právním rámci, ale obecně jsou menšiny definovány jako skupina lidí, kteří jsou v dané společnosti v menšině z hlediska sociálního aspektu, etnického, národnostního, jazykového, kulturního, náboženské identity či jiného rozlišení. Menšiny jsou skupiny lidí, které se odlišují od většinové populace ve společnosti na základě určitých charakteristik. Tyto rozdíly mohou být předmětem diskriminace nebo marginalizace, v důsledku čehož ji někteří definují spíše vztahem mezi menšinovým a majoritním společenstvím, kdy pozice menšiny je znevýhodněna, ať už domněle či reálně.¹⁷

¹⁴ KEHOE, Jill. Anti-LGBTQ Hate: An Analysis of Situational Variables. *Journal of Hate Studies* [online]. 2020, 2020-12-29, 16(1) [cit. 2024-03-11]. ISSN 2169-7442. Dostupné z: doi:10.33972/jhs.154

¹⁵ MESSNER, Steven F., Suzanne MCHUGH a Richard B. FELSON. Distinctive characteristics of assaults motivated by bias. *Criminology* [online]. 2004, 42(3), 585-618 [cit. 2024-03-11]. ISSN 0011-1384. Dostupné z: doi:10.1111/j.1745-9125.2004.tb00530.x

¹⁶ BUSHMAN, Brad J. a Harris M. COOPER. Effects of alcohol on human aggression: An integrative research review. *Psychological Bulletin* [online]. 1990, 107(3), 341-354 [cit. 2024-03-11]. ISSN 1939-1455. Dostupné z: doi:10.1037/0033-2909.107.3.341

¹⁷ KREISSLOVÁ, Sandra a Lukáš NOVOTNÝ. Kulturní život německé menšiny v České republice. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2015. ISBN 978-80-87975-32-9.

Důležité je tedy zdůraznit, že menšina není jen o početní menšině, ale také o sociálním postavení, politických a ekonomických vztazích s majoritní společností a mocenském postavení.¹⁸

1.3.1. LGBT+

Sexuální a genderové menšiny, často označované jako LGBT+ komunita, zahrnují široké spektrum sexuálních orientací a genderových identit, které nespádají do tradičních binárních kategorií muže a ženy nebo heterosexuální orientace. Jedná se o jedince, či skupiny osob, jejichž sexuální orientace se liší od většinové heterosexuální a cisgenderové normy. Genderové menšiny zahrnují ty, jejichž genderová identita nebo genderový výraz se neshoduje s jejich biologickým pohlavím nebo společenskými normami. LGBT+ je akronym, který odkazuje na lesbické, gay, bisexuální a transgender osoby a další identity.

Tedy kromě ve společnosti již známých **leseb** a **gayů**, pro něž jsou přitažlivé osoby stejného pohlaví, se do LGBT+ skupiny řadí také **bisexuální** osoby, které jsou romanticky a/nebo sexuálně přitahováni k lidem obou pohlaví, **transgender** osoby, jejichž genderová identita neodpovídá té pohlavní (tedy se jedná o genderovou nikoli sexuální menšinu), **queer** osoby přesahující konkrétní sexuální orientaci nebo genderovou identitu (tento termín byl historicky používán pejorativně, ale byl si znovu osvojen mnoha lidmi jako hrdý výraz jejich odlišnosti od normativních genderových a sexuálních kategorií), dále **asexuální** osoby, které nezažívají sexuální přitažlivost k ostatním lidem, **intersex** osoby mající fyzické, hormonální nebo genetické rysy, jež nejsou jednoznačně "mužské" ani "ženské", **pansexuální** osoby (zažívající přitažlivost k lidem bez ohledu na jejich pohlaví nebo gender), **nonbinární** (identifikace mimo tradiční genderové kategorie muž/žena), a mnoho dalších.

Uvnitř LGBT+ komunity existují subskupiny, které můžeme označit jako minority v rámci LGBT+ komunity. Tyto komunity mohou čelit specifickým formám diskriminace a vyloučení. Mezi tyto subskupiny patří například intersex

---

¹⁸ SCHERMERHORN. Book Review: Comparative Ethnic Relations: A Framework for Theory and Research. *American Anthropologist* [online]. 1971, 73(2), 317-319 [cit. 2024-03-11]. ISSN 0002-7294. Dostupné z: doi:10.1525/aa.1971.73.2.02a00090

osoby nebo asexuální osoby. Dále zde mohou být osoby s více identitami, které se potýkají s intersekcionalní diskriminací, například LGBT+ osoby patřící k etnickým menšinám. Tyto skupiny poukazují na nutnost diferencovaného přístupu v rámci politik a opatření zaměřených na ochranu práv a podporu inkluзивity. Ukazuje se, že osoby identifikující se jako LGBT+ jsou obzvláště zranitelné. V porovnání s heterosexuálními a cisnormativními jedinci čelí vyššímu výskytu psychiatrických onemocnění¹⁹ a mají větší sklon k sebevražedným tendencím²⁰ (podle nedávné metaanalýzy 3 až 4 krát).²¹

Práva LGBT+ osob jsou v České republice chráněna jak na úrovni národní legislativy, například prostřednictvím Antidiskriminačního zákona (zákon č. 198/2009 Sb.), tak mezinárodními úmluvami, k nimž ČR přistoupila. Přestože byl v posledních letech zaznamenán pokrok v oblasti práv LGBT+ komunity, stále existují výzvy spojené s diskriminací, násilím a nerovnostmi.

Různá uskupení podporující LGBT+ komunitu se dlouhodobě snaží o prosazování práv a zlepšení životních podmínek LGBT+ osob v České republice, a to prostřednictvím různých organizací, iniciativ a akcí. V České republice je homosexuální aktivita legální a země postupně rozšiřuje práva LGBT+ osob. Od roku 2006 je umožněno registrované partnerství pro osoby stejného pohlaví, což je významný krok k uznání stejnopohlavních párů. Avšak manželství pro osoby stejného pohlaví zatím není legální, i když veřejná diskuse a politické návrhy směřují k jeho možné legalizaci.

---

¹⁹ KING, Michael, Joanna SEMLYEN, Sharon See TAI, Helen KILLASPY, David OSBORN, Dmitri POPELYUK a Irwin NAZARETH. A systematic review of mental disorder, suicide, and deliberate self harm in lesbian, gay and bisexual people. *BMC Psychiatry* [online]. 2008, 8(1) [cit. 2024-03-11]. ISSN 1471-244X. Dostupné z: doi:10.1186/1471-244X-8-70

²⁰ SILENZIO, Vincent M.B., Juan B. PENA, Paul R. DUBERSTEIN, Julie CEREL a Kerry L. KNOX. Sexual Orientation and Risk Factors for Suicidal Ideation and Suicide Attempts Among Adolescents and Young Adults. *American Journal of Public Health* [online]. 2007, 97(11), 2017-2019 [cit. 2024-03-11]. ISSN 0090-0036. Dostupné z: doi:10.2105/AJPH.2006.095943

²¹ HOTTES, Travis Salway, Laura BOGAERT, Anne E. RHODES, David J. BRENNAN a Dionne GESINK. Lifetime Prevalence of Suicide Attempts Among Sexual Minority Adults by Study Sampling Strategies: A Systematic Review and Meta-Analysis. *American Journal of Public Health* [online]. 2016, 106(5), e1-e12 [cit. 2024-03-11]. ISSN 0090-0036. Dostupné z: doi:10.2105/AJPH.2016.303088

1.3.2. Menšiny v České republice

Etnická, národnostní nebo rasová menšina: označuje skupiny lidí, kteří se odlišují od většinové populace v dané zemi na základě etnického, národnostního, rasového původu, na základě jazyka, kultury a často i historie a tradic. Národnostní menšiny jsou podobné, ale mohou být specifitější v kontextu státní příslušnosti nebo národní identity. Tyto menšiny mohou být původní obyvatelé země nebo skupiny, které se do země přistěhovaly. Situace týkající se etnických menšin v České republice je stabilní, s nízkým a takřka neměnným počtem menšinových skupin, což činí zemi poměrně homogenní z hlediska národnostních rozdílů.²²

V České republice je status národnostních menšin upraven zákonem č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků menšin. Zákon uvádí, že národnostní menšina je společenství občanů České republiky žijících na území současné České republiky, kteří se odlišují od ostatních občanů zpravidla společným etnickým původem, jazykem, kulturou a tradicemi, tvoří početní menšinu obyvatelstva a zároveň projevují vůli být považováni za národnostní menšinu za účelem společného úsilí o zachování a rozvoj vlastní svébytnosti, jazyka a kultury a zároveň za účelem vyjádření a ochrany zájmů jejich společenství, které se historicky utvořilo. Příslušníkem národnostní menšiny je občan České republiky, který se hlásí k jiné než české národnosti a projevuje přání být považován za příslušníka národnostní menšiny spolu s dalšími, kteří se hlásí ke stejné národnosti.²³

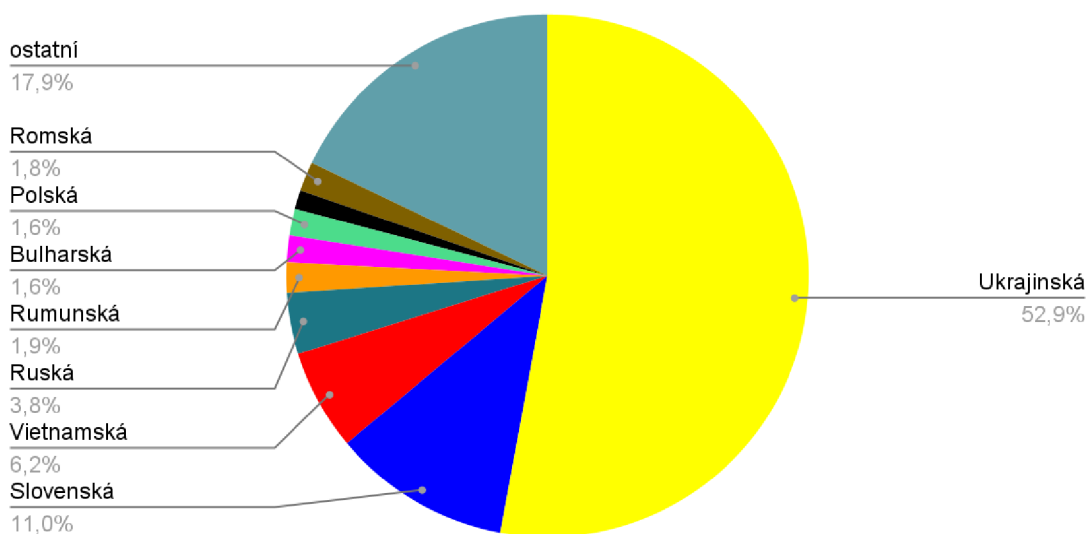
Tento zákon v souladu s mezinárodními závazky ČR umožňuje oficiální uznání národnostních menšin, pokud splňují určitá kritéria, jako je trvalé usazení na území ČR, zároveň mimo jiné zaručuje ochranu jejich práv a podporuje zachování a rozvoj jejich kultury, jazyka a tradic. V České republice jsou národnostní menšiny definovány na základě zákona o právech příslušníků národnostních menšin.

---

²² KREISSLOVÁ, Sandra a Lukáš NOVOTNÝ. Kulturní život německé menšiny v České republice. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2015. ISBN 978-80-87975-32-9.

²³ Zákon č. 273/2001 Sb. Zákon o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů

Graf znázorňuje nejpočetnější národnostní menšiny žijící v České republice v roce 2022

Zdroj dat: Český statistický úřad - Policie České republiky, Cizinecká policie České republiky

Jazyková menšina: Toto označení se vztahuje na skupiny, které hovoří mateřským jazykem, který se liší od oficiálního nebo dominantního jazyka v dané zemi. Jazyková práva jsou klíčová pro zachování kultury a identity těchto skupin a často jsou předmětem politických debat a zákonů. Statistické údaje jazykových menšin bude pravděpodobně velmi kopírovat statistické údajům národnostních menšin v České republice.

Náboženská menšina: Zahrnují skupiny s věroučnými přesvědčeními, které se liší od dominantního náboženství v dané společnosti. Tyto skupiny mohou čelit diskriminaci nebo perzekuci na základě svých náboženských praktik a věrouky. Analýzou výročních zpráv Ministerstva vnitra o projevech extremismu a předsudečné nenávisti v České republice a analýzou zpráv Ministerstva vnitra o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky je patrné, že nenávistné jednání s náboženským podtextem stagnuje a je spíše na ústupu. V posledních letech nebyl evidován žádný incident s těmito projevy.

V České republice je náboženská scéna rozmanitá a zahrnuje širokou škálu vyznání a duchovních tradic. Přestože velká část české populace se

identifikuje jako bez vyznání, což je důsledek historického vývoje a sociálních změn, existuje v zemi mnoho aktivních náboženských skupin a komunit. Vláda České republiky zaručuje svobodu náboženského vyznání a oddělení církve od státu, což umožňuje všem náboženským skupinám praktikovat svou víru a organizovat se bez státního zásahu. Tato politika podporuje náboženskou toleranci a dialog mezi různými vyznáními a kulturami.

Tabulka ukazuje některá z mnoha náboženství v České republice a počty jejich věřících v roce 2022

Náboženská víra	počet osob
Obyvatelstvo celkem	10 524 167
Bez náboženské víry	5 027 141
Věřící - hlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru	1 374 285
Českobratrská církev evangelická	32 577
Apoštolská církev	4 958
ateismus	555
Bratrská jednota baptistů	3 112
Buddhismus Diamantové cesty linie Karma Kagjü, buddhismus, Théravádový buddhismus	5 756
Církev adventistů sedmého dne	7 162
Církev bratrská	10 762
Církev československá husitská	23 610
Církev Křesťanská společenství	2 306
Církev řeckokatolická	8 306
Církev římskokatolická	741 019
Evangelická církev augsburského vyznání v České republice a Slezku	9 129
Federace židovských obcí v České republice	474
hinduismus	1 226
islám	5 132
Jedi	21 023
Jednota bratrská	1 257

judaismus	1 427
katolická víra (katolík)	235 834
křesťanství, Křesťanské sbory, Obec křesťanů v České republice	72 722
Luterská evangelická církev a. v. v České republice	1 918
Náboženská společnost Svědkové Jehovovi	13 298
pohanství	2 764
Pravoslavné církve v českých zemích	41 178
protestantská/evangelická víra (protestant, evangelík)	27 149
Starokatolická církev v ČR	672
Ústředí muslimských obcí	112

Zdroj dat: Český statistický úřad

Hate crime páchaný na náboženských menšinách je typičtější pro společnosti s jednou převládající a mocensky angažovanou náboženskou institucí.²⁴ Naopak k nižší míře náboženské diskriminace a s ní spojených útoků obecně dochází v demokratických zemích.²⁵

Lidé se zdravotním postižením: Na osobách se zdravotním postižením je pácháno více násilí než na zdravých jedincích. Zároveň je však méně pravděpodobné, že budou takové trestné činy postihovány jako zločin z nenávisti, či extrémistické jednání, neboť násilí na osobách se zdravotním postižením je častěji označováno jako “zneužívání” nebo “zanedbávání”.²⁶ V mnoha případech je trestná činnost na těchto osobách páchána zejména z důvodu jejich bezbrannosti a často tyto osoby čelí trestné činnosti, jelikož jsou vnímány jako snadnější cíle.

Kulturní, sociální a ekonomické menšiny: Tato kategorie není tradičně zahrnuta pod pojem menšiny v etnickém nebo náboženském smyslu, ale je

²⁴ VOJTÍŠEK, Zdeněk. Nová náboženství a násilí. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. Religionistika. ISBN 978-80-2462-861-5.

²⁵ FOX, Jonathan. The Unfree Exercise of Religion A World Survey of Discrimination against Religious Minorities. Cambridge University Press, 2016. ISBN 978-1-31-645950-8.

²⁶ PERRY, Barbara a Ryan SCRIVENS. The Maturation of Hate Crime Scholarship. Hate Crime: Critical Concepts in Criminology. 2017, 1-42.

důležité zmínit skupiny, které jsou marginalizovány na základě sociálního postavení, třídy, ekonomické situace nebo dokonce politickými charakteristikami, či jiných faktorů, které je odlišují od většinové společnosti. Tyto skupiny mohou být překrývající se s etnickými nebo jinými menšinami a mohou čelit podobným formám diskriminace nebo vyloučení.

2. Extremismus a hate crime v České republice

Extremismus a incidenty spojené s předsudečným násilím v České republice jsou ovlivňovány děním ve světě, které následně má dopad i na Českou republiku. To můžeme pozorovat v současné době například na válečných konfliktech na Ukrajině, nebo na válečném konfliktu v pásmu Gazy. Předtím to byla situace kolem celosvětové epidemie COVID-19 a s tím spojená preventivní opatření, která měla dopad na většinovou populaci v České republice, a to jak z pohledu ekonomického, tak zejména z pohledu osobního života. V každé této době je patrné, že tyto situace ovlivnily extremistickou scénu a s ní i spojené incidenty s předsudečným násilím. Zároveň toto dění zaměřilo pozornost extremismu, či předsudečného násilí a jejich pachatelů na různou skupinu obyvatel.

V případě válečného konfliktů na Ukrajině můžeme pozorovat zvýšený počet incidentů s prvky extremismu, či předsudečného násilí směřované zejména proti válečným uprchlíkům z řad Ukrajinců, či proti osobám ruské národnosti. Terčem násilí se tedy stávali lidé z důvodu své národnosti či etnicity. Vlivem válečného konfliktu nebyla ovlivněna jen bezprostřední geopolitická a bezpečnostní situace, ale rozšířil se i na ekonomickou a sociální rovinu České republiky. Tento rozsáhlý dopad znamenal, že ekonomické a sociální skupiny se staly potenciálními terči extremismu a předsudečně motivovaného násilí. V reakci na ekonomické tlaky a sociální napětí vyvolané konfliktem se mohou různé skupiny obyvatelstva stát cílem útoků, které jsou katalyzovány nejen tradičními motivy, ale i nově vzniklými ekonomickými a sociálními rozdíly.

Konflikt v pásmu Gazy je často vnímán nejen jako vojenské střetnutí mezi Izraelem a militantními jednotkami hnutí Hamás nebo obyvateli Palestiny, kteří s tímto hnutím sympatizují, ale také jako hlubší konflikt s náboženskými podtóny. Tato situace překračuje tradiční politické a teritoriální spory, nabízí pohled na střet, který má kořeny v dlouhodobých náboženských konfliktech mezi muslimy a židy. V tomto kontextu se násilí neomezují pouze na vojenské cíle, ale rozšiřuje se i na obyčejné lidi a náboženské objekty, které jsou cíleny právě kvůli svému náboženskému přesvědčení a víře. Tento konflikt tak představuje složitou

směsici geopolitických zájmů, historických křivd a náboženského fanatismu, která přispívá k jeho zvláště závažné a destruktivní povaze. Násilí vycházející z náboženského přesvědčení přináší s sebou další rozměr utrpení, neboť útoky na náboženské objekty a věřící nejenže způsobují materiální škody a ztráty na životech, ale také hluboce zraňují duchovní a kulturní identitu dotčených komunit. Tento aspekt války v pásmu Gazy zdůrazňuje, jak náboženská identita a přesvědčení mohou být zneužita k ospravedlnění násilí a jak hluboko mohou být náboženské konflikty zakotveny v srdcích a myslích lidí. Všechny tyto aspekty mohou vést k aktivaci tzv. spících buněk v rámci radikálních skupin a tzv. osamělých vlků, kteří mohou následně realizovat extremistické činy proti jiným náboženským menšinám nejen v celém světě, ale také v České republice.

V roce 2020 celý svět ochromila epidemická nákaza COVID-19, která s sebou přinesla první preventivní omezení. S nárůstem rizika epidemie se začala zpříšňovat a narůstat počty opatření. Tato skutečnost ovlivnila i bezpečnostní situaci a řadu extremistických buněk v České republice. Začaly se hojně projevovat “vlastenecky” orientované subjekty a domobranecké skupiny, které kritizovaly opatření proti COVID-19 a často se zapojovaly do protestů proti restrikcím nebo do akcí hnutí proti očkování. Protiepidemická opatření tak poskytla záminku pro populismus a protestní akce, čehož využili také extremisté. Krajní pravice šířila antisemitské konspirační teorie a již z minulosti známé obvinění imigrantů za šíření nemocí.²⁷ Média šířící nenávislné předsudky pokračovala ve spolupráci s xenofobními politiky a aktivisty, přičemž dezinformační platformy kontinuálně zneužívali podporovatelé prokremelské propagandy. Tyto útoky byly motivovány z důvodu nesouhlasu s vládními nařízeními a opatřeními a směřovaly tak proti vládě, státním orgánům a politické situaci. V těchto případech byly útoky vedeny zejména z důvodu politického přesvědčení, či zdravotního stavu.

Diskuze a situace týkající se aktuálních témat v určitých obdobích často vedou k dočasnému upozadění jiných sociálních problémů, které jsou jinak považovány za naléhavé nebo přetrvávající. Tento fenomén lze pozorovat

---

²⁷ DANICZ, Štefan. PANDEMIE A PRAVICOVÁ RADIKALIZACE. In: BEZPEČNOSTNÉ FÓRUM 2022. 1. Bánská Bystrica: Interpolis, 2022, s. 7. ISBN 978-80-973394-6-3.19-25.

například v kontextu, kdy nově vzniklé sociální, politické či zdravotní krize přitahují většinu mediální pozornosti a veřejného diskurzu. V důsledku toho mohou být tradiční projevy xenofobie, jako jsou rasově motivované útoky, agresivní chování vůči osobám bez domova nebo útoky na jedince patřící k určitým subkulturám, dočasně odsunuty na okraj veřejného zájmu.

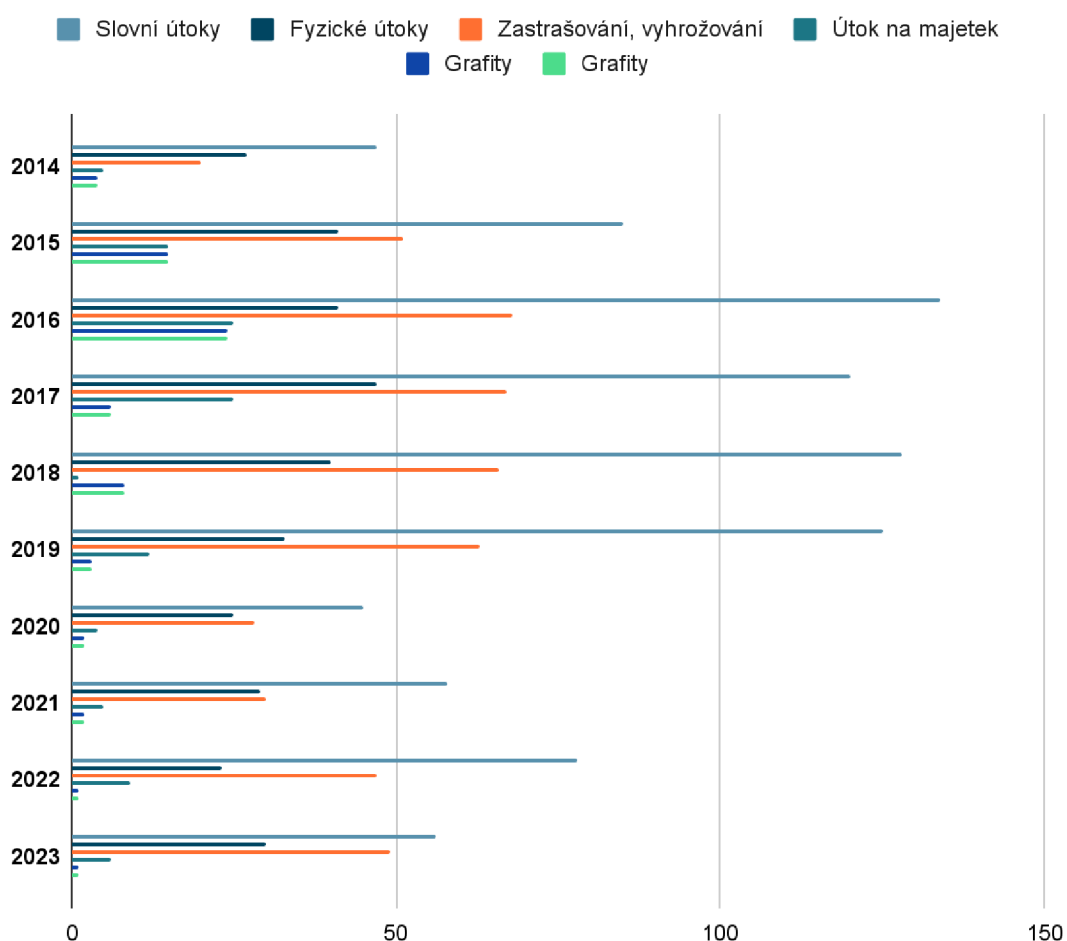
Tento odklon od tradičních sociálních problémů však neznámá, že by tyto problémy zmizely nebo se staly méně důležitými. Spíše poukazuje na potřebu vyváženého přístupu, který zajistí, že i v době krizí zůstanou otázky sociální spravedlnosti, boje proti diskriminaci a ochrany zranitelných skupin v centru pozornosti společnosti. To vyžaduje aktivní úsilí ze strany médií, veřejných institucí, neziskových organizací a aktivistů, aby se zajistilo, že tyto dlouhodobé problémy nebudou opomíjeny nebo marginalizovány. V konečném důsledku je klíčové uznat, že boj proti xenofobii a podpora inkluze a rovnosti jsou neustálé úkoly, které vyžadují stálou pozornost a angažovanost, bez ohledu na ostatní probíhající události nebo krize. Udržení tohoto závazku, i v obdobích, kdy se veřejná diskuse zaměřuje na jiná aktuální témata, je nezbytné pro budování spravedlivější a inkluzivnější společnosti.

V současné době se státní i nevládní organizace, které se zaměřují na boj proti nenávistným projevům a diskriminaci, musí vyrovnávat s nepřetržitým vývojem technologií a metod, které pachatelé využívají k páchaní svého protiprávního jednání. Tato výzva je obzvláště akutní v digitálním prostředí, kde internet a sociální média nabízejí nové platformy pro šíření nenávistných projevů a dezinformací. Internetové sítě se staly úrodnou půdou pro rozšiřování nenávistných projevů, neboť anonymita a široký dosah internetu umožňují pachatelům snadno oslovit velké publikum bez bezprostředního rizika odhalení. Sociální média, fóra a komentářové sekce na webových stránkách nabízejí prostor pro šíření zpráv a názorů, které mohou obsahovat rasistické, xenofobní, sexistické a jiné druhy nenávistně motivovaného obsahu.

Dezinformační toky představují další významný nástroj, který může být využit k podněcování nenávisti a diskriminace. Falešné zprávy a dezinformace mohou být šířeny s cílem vyvolat strach, nepřátelství nebo nedůvěru vůči určitým

skupinám nebo jednotlivcům, často s využitím zjednodušených stereotypů nebo nepravdivých tvrzení. Zneužívání různých médií k šíření a propagaci hesel a článků obsahujících podprahové nenávistné texty je dalším způsobem, jak mohou být nenávistné projevy rozšiřovány mezi veřejností. Tento přístup zahrnuje nejen tradiční média, jako jsou tisk a televize, ale také různé on-line platformy, kde se mohou zdánlivě nevinné články nebo videa stát nástroji pro šíření nenávistných ideologií.

Struktura forem útoku

Zdroj dat: zprávy o předsudečném násilí/násilí z nenávisti 2016 – 2023, In IUSTITIA, o.p.s.²⁸

²⁸ v grafu jsou v roce 2023 započítána data pouze od 1.1.2023 do 30.06.2023. Data za období od 01.07.2023 do 31.12.2023 nebyla dosud zpracována.

V reakci na tyto výzvy musí státní a nevládní organizace nejen sledovat a reagovat na konkrétní případy nenávistných projevů, ale také investovat do osvěty, vzdělávání a podpory pozitivního dialogu mezi různými komunitami. Důležitá je rovněž spolupráce s provozovateli sociálních médií a dalších online platform, aby se zajistilo účinné odstraňování nenávistného obsahu a podpora prostředí, které odráží hodnoty tolerance a vzájemného respektu.

Níže autor uvádí náhodně vybrané případy předsudečných útoků, které zaznamenala nevládní nezisková organizace IN IUSTITIA v průběhu roku 2023 za účelem dokreslení představy o možných formách a způsobech předsudečného násilí.

Dvě ženy z Ukrajiny byly napadeny skupinou tří mužů během poutě, na kterou ženy se svými dětmi vyrazily. Zatímco seděly u cesty, zastavilo u nich auto. Řidič se jich zeptal, jestli jsou z Ukrajiny. Když to potvrdily, poodjel, vystoupil z auta, začal jim sprostě nadávat a poté na ně fyzicky zaútočil. „Nejdříve jsem dostala tři rány pěstí do tváře. Potom mně začal tahat za vlasy, abych vstala. Vzápětí se vrhl na kamarádku,“ popsala útok napadená. Ta se posléze snažila zavolat policii, což jí znemožnili další dva útočníci, kteří ji napadli zezadu. Druhé napadené způsobil útočník, než z místa činu ujel, otevřenou zlomeninu čelisti a dále zlomeniny lícní kosti a nosních kůstek. V bezvědomí musela být převezena do nemocnice. Ženy odmítají, že by útočníky znaly, či že by s nimi dokonce měly nějaký předchozí spor. Hlavní útočník byl policií dopaden a je obviněn z trestných činů Ublížení na zdraví a Výtržnictví, za což mu hrozí trest odnětí svobody v délce až 5 let. Další dva spolupachatelé nebyli ztotožněni. Státní zástupkyně v obžalobě podané k okresnímu soudu jeho čin označila za národnostně motivovaný. Pro pachatele požaduje dvouletý podmíněný trest odložený na dva a půl roku.²⁹

První český rozhodčí byl potrestán za pohoršující, urážlivé nebo ponižující chování vůči hráči. Jana Mrkvičku potrestala tisícikorunovou pokutou

---

²⁹ Předsudečné násilí v Česku po ruské invazi na Ukrajinu. In: IN IUSTITIA, 2024. Dostupné z: <https://in-ius.cz/wp-content/uploads/2024/02/UTOKY-PRO-UKRAJINSKOU-A-RUSKOU-NARO-DNOST-1.pdf> [citováno 2024-02-16]

Disciplinární komise Středočeského kraje za to, že během fotbalového utkání 1. třídy řekl hráči Polabanu Janu Ruszó: „Pojď sem, ty černej.“³⁰

2.1. Extremismus a hate crime ve vztahu k LGBT+

Obdobnou situaci jako situaci popisovanou v bodě 2. můžeme pozorovat i ve vztahu k sexuálním menšinám a sexuálním identitám. V posledních letech se problematika práv a postavení osob z řad societální + stala jedním z nejdiskutovanějších témat, a to jak v politických kruzích, tak v širší veřejné debatě. Toto téma zahrnuje širokou škálu otázek týkajících se osobních a rodinných práv těchto osob, jakož i jejich celkového vnímání a akceptace ve společnosti. Debata o právech LGBT+ osob zahrnuje otázky jako jsou právo na manželství nebo registrované partnerství, adopce dětí páry stejného pohlaví, právo na změnu pohlaví a uznání genderové identity bez nepřiměřených právních a zdravotních překážek. Diskutuje se také o ochraně před diskriminací na pracovišti, ve školách a ve veřejném životě na základě sexuální orientace a genderové identity.

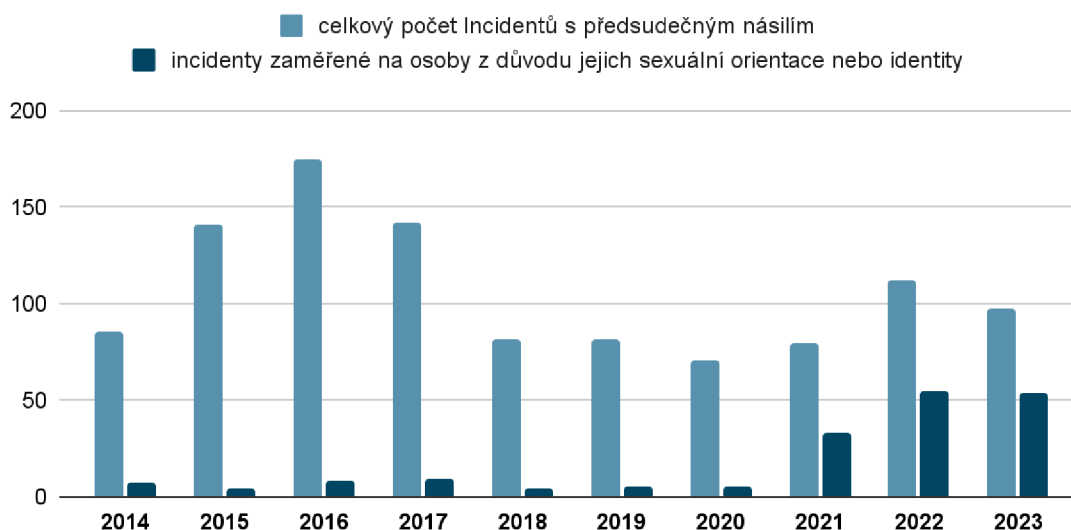
V mnoha zemích, včetně České republiky, se komunity a aktivisté snaží zvýšit povědomí o problémech, se kterými se LGBT+ osoby setkávají a bojují za jejich rovnoprávné postavení ve společnosti. Veřejná diskuse také reflektuje různé společenské postoje vůči LGBT+ komunitě, od podpory a solidarity, až po nesouhlas a diskriminaci vedoucí mnohdy k deliktům hraničící s protiprávním jednáním. Toto tvrzení nám reflektuje níže přiložený graf, kde můžeme vidět postupný vývoj počtu incidentů motivovaných sexuální orientací, či sexuální identitou.

---

³⁰ *Průběžná zpráva o předsudečném násilí 1. 4. – 30. 6. 2023* [online]. In IUSTITIA, 2019 [cit. 2024-03-01]. Dostupné z: https://in-ius.cz/wp-content/uploads/2023/08/ii-kvartalni-zprava_1.4.-30.6.2023.pdf

Vývoj incidentů motivovaných sexuální orientací či sexuální identitou

Zdroj dat: zprávy o předsudečném násilí/násilí z nenávisti 2016 – 2023, In IUSTITIA, o.p.s.³¹

Z grafu je zřejmé, že v období mezi lety 2016 a 2020 byl počet zaznamenaných incidentů projevujících se nenávistným jednáním vůči osobám identifikujícím se jako členové LGBT+ komunity velmi nízký, přičemž v některých obdobích byly tyto incidenty téměř zanedbatelné. Tyto statistiky však mohou být potenciálně zkreslené kvůli nedostatečné veřejné diskusi o problémech a právech LGBT+ osob v daném časovém rozmezí. V letech 2016 až 2020 se společenské a mediální prostředí výrazně nezabývalo otázkami týkajícími se LGBT+ komunity, což mohlo vést k situaci, kdy mnozí jedinci z této komunity dávali přednost udržení své sexuální identity v soukromí z obavy před diskriminací nebo nenávistnými útoky. Tato skutečnost může mít za následek, že řada případů nenávistného jednání nebyla nikdy nahlášena ani zaznamenána, což má za důsledek značné podhodnocení skutečného rozsahu těchto incidentů. Kromě toho nedostatek otevřené komunikace a viditelnosti LGBT+ problematiky v tomto období mohl přispět k veřejnému vnímání, že tyto otázky nejsou

³¹ v grafu jsou v roce 2023 započítána data pouze od 1.1.2023 do 30.06.2023. Data za období od 01.07.2023 do 31.12.2023 nebyla dosud zpracována.

naléhavé nebo významné, což dále oslabuje snahy o podporu a ochranu práv těchto osob.

S rostoucím povědomím o LGBT+ komunitě a s veřejnou osvětou o jejich právech a problematikou s tím spojenou jsme v posledních letech svědky paradoxního jevu: na jedné straně dochází k větší veřejné podpoře a akceptaci těchto osob, na druhé straně však narůstá počet incidentů protiprávního jednání, které cílí přímo na práva a svobody LGBT+ jedinců. Tento trend je znepokojivý a naznačuje, že s rostoucí viditelností a uznáním LGBT+ komunity se zvyšuje i odpor některých segmentů společnosti, což se projevuje formou diskriminace, verbálního a fyzického násilí a dalších forem nenávistně motivovaného chování. Tyto incidenty sahají od šikany na pracovišti, přes nenávistné komentáře na sociálních sítích, až po fyzické útoky. Mnohdy jsou tyto akce motivovány nejen osobními předsudky, ale také širšími sociálně-kulturními narativy, které LGBT+ osoby marginalizují.

Níže uvádím náhodně vybrané případy útoků motivovaných sexuální orientací nebo genderovou identitou, které zaznamenala nevládní nezisková organizace IN IUSTITIA v průběhu roku 2019. Jedná se o malý výběr incidentů, aby byla dokreslena představa o možných formách a způsobech předsudečného násilí motivované sexuální orientací nebo genderovou identitou. Následující text je převzatý ze Zprávy o předsudečném násilí v České republice v roce 2019 vydané nevládní neziskovou organizací IN IUSTITIA doslovně bez korekce gramatických a pravopisných chyb.

- **Leden 2019**

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Sexuální orientace/genderová identita, politické přesvědčení

Forma: Slovní útok

Poslanec SPD slovně zaútočil na osoby s menšinovou genderovou identitou prostřednictvím svého profilu na FB. Zveřejnil fotografii

pořízenou v uplynulém roce během studentského happeningu na gymnáziu v Blansku. Fotografie zobrazuje studenta v sukni, který během akce „Jinej neznamená divnej“ demonstroval, že v oblasti genderových rolí nemá předsudky. Poslanec akci označil za výsledek „šílené a zvrácené genderové teorie“ a uvedl, že se „nejedná o nenápadný směr, ale naprosto masivní kampaň“, která je součástí „globalizační neomarxistické internacionály budující světový řád“. Útočil také na vedení gymnázia za to, že podobné akce podporuje. Příspěvek byl hojně citován v médiích, kde ředitel gymnázia vysvětlil kontext a cíl akce, i na sociálních sítích, kde diskutující vyjadřovali podporu oběma stranám sporu. Podle vyjádření příslušného krajského ředitelství se policie věci nezabývala

- **Srpen 2019**

Stav: Probíhá řízení před soudem

Pohnutka: Sexuální orientace/genderová identita

Forma: Zastrásování nebo vyhrožování, žhářský útok

V době konání festivalu Prague Pride zaútočila skupina neznámých pachatelů ve večerních hodinách světlicemi na ponton umístěný uprostřed Střeleckého ostrova. V ten okamžik se v místě nacházelo velké množství lidí. Incident zaznamenalo pomocí fotoaparátu či mobilního telefonu několik účastníků akce i samotní pachatelé. Téměř o rok později byl pachatel – fotbalový, opakovaně trestaný chuligán – odsouzen k nebývale vysokému trestu. Obvodní soud ho shledal vinným ze spáchání přečinu výtržnictví podle § 358 odst. 1, odst. 2 písm. a) ve spolupachatelství podle § 23 TrZ. Udělil mu desetiměsíční podmíněný trest s odkladem na 5 let, během kterých je povinen podrobit se dohledu probačního úředníka. Kromě toho je povinen uhradit peněžitý trest ve výši 26 000 Kč a poškozené společnosti Prague Pride nahradit škodu za zničenou duhovou vlajku v rozsahu několika set korun. Pachatel proti trestnímu příkazu podal odpor, ve věci bylo tedy nařízeno hlavní líčení.

- **Srpen 2019**

Stav: Neoznámeno policii ČR

Pohnutka: Sexuální orientace/genderová identita, užívání drog, HIV pozitivita/AIDS

Forma: Slovní útok, fyzický útok

Muži, který je HIV pozitivní a byl mu diagnostikován metastatický nádor na střevech, se místo plné pomoci dostalo předsudečných urážek a diskriminace. Stalo se to odpoledne, kdy muž začal u sebe doma zvracet a nakonec se propadl do bezvědomí. Lékařka přivolané rychlé záchranné služby se od začátku chovala velmi neprofesionálně. Když nemocného uviděla, prohlásila: „Ten je určitě nastřelený!“ Když jí podali lékařské zprávy, komentovala jeho zdravotní stav slovy: „Bacha, je HIV! No, tak to je jasný, že je feťák!“ Během ošetřování klienta zazněly další předsudečné poznámky typu: „Vždyť si za to může sám, tím, co dělal a jak se choval... Tak za to může i ten jeho a to, co spolu dělali!“ Muž je gay, drogy neužívá. Kromě slovního útoku odmítla lékařka poskytnout veškerou zdravotnickou péči. Tu obdržel až v nemocnici. Následkem použití hrubé síly personálu rychlé záchranné služby byly muži v bezvědomí způsobeny četné podlitiny, zhmožděniny a obražená žebra. Muž podal stížnost na Českou lékařskou komoru, avšak výsledek neznáme.³²

Navzdory statistickým údajům, které ukazují na vzestup incidentů motivovaných sexuální orientací nebo genderovou identitou, data shromážděná nevládní neziskovou organizací zaměřenou na LGBT+ zdraví odhalují, že vnímaná úroveň předsudků a nesnášenlivosti ze strany LGBT+ osob se podle 57 % dotazovaných snížila, zatímco podle 22 % zůstala neměnná. Tento zdánlivý rozpor mezi nárůstem zaznamenaných incidentů a subjektivním

---

³² Zpráva o předsudečném násilí v České republice v roce 2019 [online]. In IUSTITIA, 2021 [cit. 2024-03-01]. ISBN 978-80-88172-41-3. Dostupné z: https://in-ius.cz/wp-content/uploads/2023/03/2019_01_TEXT_ZPRAVY_3_KOMPLET.pdf

vnímáním poklesu předsudků může naznačovat komplexní dynamiku společenských postojů a jejich proměn. Osoby, které usuzovaly, že se míra předsudečnosti a nesnášenlivosti snížila, nejčastěji uváděly, že tuto změnu zapříčinila:

- viditelnost a zapojení LGBT+ lidí ve veřejném životě (47 %),
- podpora ze strany veřejně známých a vůdčích osobností (22 %),
- podpora občanské společnosti (14 %).

V případě respondentů, kteří se domnívali, že se situace zhoršila, pak zcela jednoznačně největší část (63 %) jako hlavní příčinu uvedla negativní postoje a diskurz politiků a politických stran vůči LGBT+ lidem.³³

V ohledu vnímané změny v rozšířenosti násilí vůči LGBT+ lidem se stejně jako u předsudečnosti největší podíl respondenstva – 55 %, domníval, že míra násilí je za posledních 5 let stejná. Obdobný výsledek přinesla i studie FRA v roce 2019, kdy míru násilí vyhodnotilo jako stagnující 41 % českých dotázaných. Necelá třetina (31 %) pak vnímala snížení míry násilí (o 19 % méně než v roce 2019). Nárůst násilí naopak vnímalo 14 % dotázaných, což je dvakrát více, než udali čeští respondenti ve výše zmíněné studii v roce 2019 (7 %). Pokles násilí vůči LGBT+ lidem byl nejčastěji (33 %) naším respondentstvem přisuzován stejně jako u snížení předsudečnosti a nesnášenlivosti, větší viditelnosti a zapojení LGBT+ lidí v každodenním životě a dále pak podpoře občanské společnosti (21%) a podpoře ze strany veřejně známých osobností (18 %).

Z těchto výsledků pak jasně vyplývá, že v protikladu s předsudečnými a stigmatizujícími názory, kdy se LGBT+ lidé setkávají s normativním tlakem a snahou o vyloučení, zejména z veřejného prostoru (typické je například

---

³³ Hlavní závěry ze studie Být LGBTQ+ v Česku 2022. In: *LGBT zdraví*, 2021, 2023. Online: <https://lgbt-zdravi.cz/hlavni-zavery-ze-studie-byt-lgbtq-v-cesku-2022-2/> [citováno 2024-03-01]

neporozumění a odmítání Pride průvodů ve městech), jsou to právě faktory napomáhající větší viditelnosti LGBT+ lidí, které hodnotí jako pozitivní.

Na druhou stranu v těch případech, kde se respondenti a respondentky domnívali, že se míra násilí zvýšila, pak opět, jako v případě vnímané změny rozšířenosti předsudečnosti, usuzovali nejčastěji (49 % z nich), že tomu tak bylo kvůli negativním postojům a diskurzu politických stran či jednotlivých politiků a političek.³⁴

Přestože statistiky mohou ukazovat na zvýšený počet incidentů, subjektivní vnímání poklesu předsudků a nesnášenlivosti mezi LGBT+ osobami naznačuje, že probíhají pozitivní společenské změny. Je důležité pokračovat v práci na vzdělávání, legislativní ochraně, zvyšování viditelnosti a podpoře dialogu, aby se tento trend pokračujícího zlepšování nejen udržel, ale i dále rozvíjel.

2.2. Extremismus a hate crime ve vztahu k menšinám

Situace v oblasti extremismu a zločinů z nenávisti v České republice v roce 2022 byla velmi ovlivněna důsledky ruského útoku na Ukrajinu. K významným bezprostředním následkům tohoto konfliktu patřilo přijetí velkého počtu uprchlíků z válečné zóny, což si vyžádalo reakci státních orgánů a nevládních organizací a péči o tyto osoby. Tato skutečnost má samozřejmě negativní dopad na extremismus v České republice a zločiny z nenávisti. S délkou konfliktu na Ukrajině, rostoucími počty válečných uprchlíků z Ukrajiny a s tím i spojenou podporou těchto osob se nálady a názory obyvatel v české společnosti začínají měnit. Někteří chápají tuto pomoc jako pomoc na úkor občanů České republiky a tudíž se ve společnosti začínají objevovat předsudečné projevy a ideje, které jsou mnohdy následně podporovány ze strany proruských aktivistů a to zejména v rámci on-line prostoru. Tím dochází k ovlivňování dalších osob těmito dezinformacemi a vzniká tzv. efekt sněhové

---

³⁴ Hlavní závěry ze studie Být LGBTQ+ v Česku 2022. In: *LGBT zdraví*, 2021, 2023. Online: <https://lgbt-zdravi.cz/hlavni-zavery-ze-studie-byt-lgbtq-v-cesku-2022-2/> [citováno 2024-03-01]

koule. Nadále bylo možné sledovat předsudečně nenávistné projevy v rámci xenofobně populistické scény. Objevovaly se antisemitské konspirační teorie, novinkou se staly výpady proti Ukrajincům. Projevy proti-muslimské a anticiganistické byly spíše na ústupu.³⁵

Oblast hate crime pochopitelně negativně ovlivnila ruská agrese na Ukrajině a s tím související vysoký počet ukrajinských uprchlíků v Česku. Krátce po zahájení ruského útoku proto upozornil nejvyšší státní zástupce veřejnost, že schvalování této agrese může být za určitých okolností trestné a může být kvalifikováno zejména jako trestný čin popírání, schvalování a ospravedlňování genocidy podle ust. § 405 TZ (název trestného činu je poněkud zužující, neboť se týká nejen genocidy, ale i zločinů proti lidskosti, válečných zločinů a zločinů proti míru).³⁶

Vysoký počet ukrajinských uprchlíků v ČR vedl k tomu, že i tito jsou (vedle Romů, muslimů, Židů, příslušníků LGBT+ komunity apod.) oběťmi předsudečně-nenávistných výroků (zejména verbálního charakteru), nicméně vzhledem k množství uprchlíků na území ČR se počet takových útoků jeví jako relativně nízký. Vyskytují se však rovněž nenávistné útoky vůči Rusům, kteří jsou plošně viněni za agresi Ruské federace vůči Ukrajině. Řada nenávistných projevů je páchána ve virtuálním prostoru, přičemž pokračuje fenomén výhrůžných e-mailů a výroků na internetu vůči představitelům vlády a médií. Dřívější výhrůžky byly motivované nesouhlasem s opatřeními přijímanými v boji s pandemií COVID-19, ty současné jsou pak motivovány vládní podporou Ukrajiny.³⁷

Zpráva Ministerstva vnitra o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky vedle pojmu extremismus pracuje s označením projevy „předsudečné nenávisti“. Reaguje tím na fakt, že

---

³⁵ Zpráva o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území České republiky v roce 2022. *Ministerstva vnitra České republiky, Odbor bezpečnostní politiky* [online]. Praha: Ministerstva vnitra České republiky, Odbor bezpečnostní politiky, 2023 [cit. 2024-03-02]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-kriminality-dokumenty.aspx>, str. 83

³⁶ Zpráva o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území České republiky v roce 2022. *Ministerstva vnitra České republiky, Odbor bezpečnostní politiky* [online]. Praha: Ministerstva vnitra České republiky, Odbor bezpečnostní politiky, 2023 [cit. 2024-03-02]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-kriminality-dokumenty.aspx>, str. 84

³⁷ Tamtéž

vliv tradičních extremistických subjektů slábne a jejich rétoriku a aktivity postupně přebírají jiné subjekty, které nelze jednoznačně označit za extremistické. Pro Ministerstvo vnitra nejsou až tak významné politologické kategorie (např. zda se jedná o subjekt neonacistický, či neofašistický). Rozhodující je právě aspekt šíření nenávisti vzešlý z paušalizujícího předsudku. Právě projevy nenávisti pro určité skupiny obyvatel představují bezprostřední ohrožení.³⁸

Celkový počet trestných činů s nenávisným podtextem zaevidovaných na území ČR v letech 2016 až 2022

Rok	Zaevidováno TČ	Podíl na celkové kriminalitě (%)	Objasněno TČ	Stíháno osob
2016	143	0,07	99	X
2017	153	0,08	102	132
2018	179	0,09	107	136
2019	170	0,09	96	122
2020	134	0,08	61	92
2021	108	0,07	61	99
2022	149	0,08	69	73

Zdroj: Zprávy o projevech extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2016 - 2023. Ministerstvo Vnitřní bezpečnosti České republiky [online]. Praha: Odbor bezpečnostní politiky³⁹

V České republice je současná situace v tomto směru poměrně klidná. V posledních letech bezpečnostní složky neregistrují významnější projevy náboženského extremismu ani hrozbu nábožensky motivovaných útoků.⁴⁰

³⁸ Zprávy o projevech extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2020 - 2023. In: *Ministerstvo vnitra České republiky*, Praha: Odbor bezpečnostní politiky, 2021. Online: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-pro-ti-extremismu.aspx> [citováno 2024-01-26] str. 6

³⁹ Data nereflektují latentní kriminalitu, nezohledňují skutky, které z rozličných důvodů nebyly odhaleny, nahlášený, a tak evidovány.

⁴⁰ Zprávy o projevech extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2020 - 2023. In: *Ministerstvo vnitra České republiky*, Praha: Odbor bezpečnostní politiky, 2021. Online: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-pro-ti-extremismu.aspx> [citováno 2024-01-26]

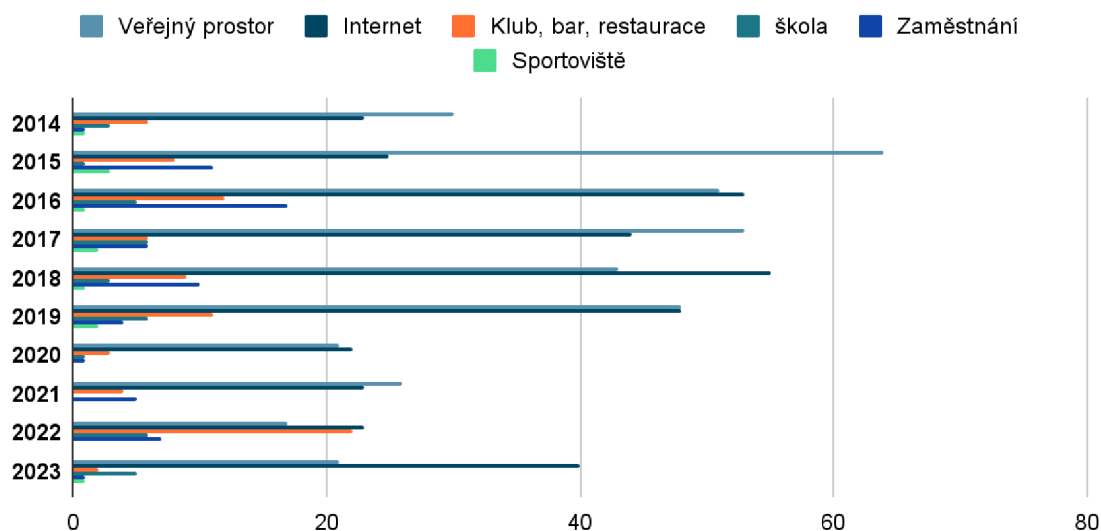

3. Postihování nenávistných projevů off-line a on-line, postihování diskriminace menšin v České republice

Nenávistné projevy, ať už off-line nebo on-line, jsou výroky nebo chování, které šíří, podněcují, podporují nebo ospravedlňují nenávist, diskriminaci nebo nepřátelství vůči jedinci nebo skupině na základě jejich skutečné nebo vnímané příslušnosti k určité sociální, etnické, národnostní, náboženské skupině, sexuální orientaci, genderové identitě, nebo jiných charakteristik.

Rozdíl mezi off-line a on-line nenávistnými projevy tkví v prostředí, ve kterém jsou vyjadřovány. Zatímco off-line projevy se odehrávají v reálném světě a mohou mít bezprostřední fyzický dopad, online projevy mají potenciál rychlého šíření a anonymity, což může vést k širokému rozšíření nenávistných názorů a informací. Oba typy projevů mohou mít vážné psychologické a sociální dopady na jedince a skupiny, které jsou jejich terčem.

Počty incidentů v jednotlivých lokalitách

Zdroj: zprávy o předsudečném násilí/násilí z nenávisti 2016 – 2023, In IUSTITIA, o.p.s. ⁴¹

⁴¹ v grafu jsou v roce 2023 započítána data pouze od 1.1.2023 do 30.06.2023. Data za období od 01.07.2023 do 31.12.2023 nebyla dosud zpracována.

Nenávistné projevy off-line zahrnují verbální nebo fyzické činy prováděné mimo internet, jako jsou nenávistné řeči na veřejných shromážděních, distribuce letáků nebo graffiti s nenávistnými slogany, verbální útoky nebo fyzické násilí motivované nenávistí. Jako příklad můžeme uvést rasistické nebo xenofobní výroky učiněné během veřejných projevů, útoky na náboženské nebo etnické menšiny, verbální obtěžování nebo fyzické napadení osob na základě jejich sexuální orientace.

V rámci efektivního boje s problematikou nenávistných předsudků s tím spojenými incidenty J. Perry hovoří o třech dimenzích, které by měly být v rovnováze:

První dimenze zahrnuje policejní síly a státní zástupce, kteří mají na starosti samotné vyšetřování a stíhání těchto zločinů. Spadá sem rovněž přidělování zdrojů na ochranu obětí, definování priorit a návrh zákonů. Důležitým prvkem je také organizace školení pro zvyšování kvalifikace policistů a státních zástupců v oblasti rozpoznávání a řešení trestných činů z nenávisti.

Druhou dimenzi představují nevládní organizace, které hrají nezastupitelnou roli v přímé podpoře obětí. Tyto organizace nejenže poskytují nezbytnou pomoc a podporu, ale také monitorují incidenty a zločiny z nenávisti, čímž zvyšují povědomí o incidentech, které by mohly zůstat bez povšimnutí.

Třetí dimenze zahrnuje výzkumné pracovníky, kteří vybízejí ostatní zapojené strany k reflexi a zkoumání svých praktik z pohledu empirických důkazů. Výzkum v této oblasti je nezbytný pro rozvoj a zdokonalování strategií boje proti trestným činům z nenávisti.⁴²

---

⁴² PERRY, Joanna. A Shared Global Perspective on Hate Crime? Criminal Justice Policy Review [online]. 2016, 27(6), 610-626 [cit. 2024-03-4]. ISSN 0887-4034. Dostupné z: doi:10.1177/0887403415601473

3.1. Nenávistné projevy v on-line prostředí a boj s tímto problémem

V dnešní době, kdy se sociální média stala důležitým nástrojem pro vyjadřování osobních názorů a výměnu myšlenek má tato otevřenost a dostupnost však i svou stinnou stránku, neboť poskytuje platformu také pro šíření nenávistných, diskriminačních a zavádějících informací.

On-line nenávistné projevy zahrnují jakoukoli formu komunikace ve virtuálním prostředí, tedy i projevy vůči menšinám a LGBT+ komunitě na internetu, zejména na různých komunikačních platformách, diskusních fórech, komentářích pod články a sociálních sítích. Tyto projevy mohou mít široký dosah a mohou být šířeny rychleji díky anonymitě a virální povaze internetu. Fakenews či nenávistné projevy na internetu navíc skrze sociální bubliny zprostředkovávající realitu mohou snáze vést k radikalizaci.⁴³ Podle bezpečnostních složek a ze zahraničních zkušeností se ukazuje, že uzavřené internetové skupiny představují nejvýznamnější nebezpečí z hlediska pravicového extremismu.⁴⁴ Tento patologický jev je významným a narůstajícím problémem, který vyžaduje rozsáhlou a multidisciplinární reakci.

Nenávistné projevy online nejsou omezeny pouze na urážlivé komentáře, ale zahrnují širokou škálu aktivit - od šíření nenávistných memů a videí, přes cílené online šikanování, až po organizování skupin a komunit s extremistickými ideologiemi. Tyto aktivity mají potenciál nejen poškodit jednotlivce na emocionální úrovni, ale také podněcovat k fyzickému násilí a posilovat předsudky a stereotypy ve společnosti.

---

⁴³ MAREŠ, Miroslav. Internet jako nástroj radikalizace. Radikalizace, terorismus a ochrana obyvatelstva. Kladno: České vysoké učení technické v Praze, 2019, 2.

⁴⁴ Zprávy o projevech extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2020 - 2023. In: *Ministerstvo vnitra České republiky*, Praha: Odbor bezpečnostní politiky, 2021. Online: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-pro-ti-extremismu.aspx> [citováno 2024-01-26]

V důsledku snadného přístupu k online platformám a jejich hojného využití mladou generací navíc odborníci na extremismus upozorňují na výrazný trend omlazování pravicové extremistické scény.⁴⁵

Výzvou v boji proti online nenávisným projevům je identifikace a moderace tohoto obsahu. Provozovatelé sociálních sítí a komunikačních platforem implementují různé strategie, včetně vytváření pokročilých algoritmů pro detekci nenávisných projevů, zřízení týmů pro moderaci obsahu a stanovení jasných pravidel pro uživatele. Přesto je těžké udržet krok s rychlostí, s jakou se nový obsah objevuje, a s proměnlivou povahou online diskurzu.

Bezpečnostní opatření provozovatelů

Provozovatelé internetových sociálních platforem přijímají různá bezpečnostní opatření k boji proti nenávisným projevům a včasným reakcím a případnou minimalizaci dopadu tohoto jednání. Mezi tato opatření patří následující.

- **Moderování obsahu:** Provozovatelé často využívají týmy moderátorů, kteří sledují a odstraňují nenávisný obsah. Některé platformy také implementují algoritmické detekční systémy schopné identifikovat a blokovat určité typy nenávisných projevů.
- **Pravidla komunity:** Vytváření a vynucování pravidel komunity je klíčové pro definování toho, co je na platformě považováno za přijatelné chování. Uživatelé, kteří tyto pravidla porušují, mohou být dočasně nebo trvale zablokováni.
- **Vzdělávání uživatelů:** Některé platformy spolupracují s organizacemi zabývajícími se lidskými právy a bojem proti diskriminaci k vytvoření vzdělávacích programů a kampaní zaměřených na zvyšování povědomí o dopadech nenávisných projevů.
- **Nástroje pro uživatele:** Poskytování nástrojů, jako jsou tlačítka pro hlášení nenávisného obsahu, filtry blokující určité slovní spojení nebo uživatele

---

⁴⁵ PŮBALOVÁ, Ludmila. *Problematika ICT ve vzdělávání*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. ISBN 978-80-87472-19-4. str. 18-28

a nastavení soukromí, umožňuje uživatelům lépe chránit sebe a svůj online prostor.

Přestože byla přijata řada opatření, existují výzvy spojené s jejich efektivitou. Jedním z problémů je rychlost, s jakou se online obsah šíří, a obtížnost jeho včasného odhalení a odstranění. Dalším problémem je definice toho, co přesně tvoří "nenávistný projev", což může být subjektivní a záviset na kulturním a sociálním kontextu, což komplikuje úsilí o moderaci a regulaci takového obsahu. Navíc, zatímco sociální sítě a online platformy implementují algoritmy a týmy pro moderaci obsahu, tyto systémy nejsou dokonalé a mohou dojít k falešným pozitivům nebo negativům, což vede k nespravedlivému odstranění legitimního obsahu nebo naopak k ponechání škodlivého materiálu nedotčeného.

Další výzvou je rovnováha mezi potřebou regulace nenávistných projevů a ochranou svobody projevu. Zatímco je nezbytné chránit jedince a komunity před škodlivým obsahem, existuje také riziko, že přílišné omezení může potlačit otevřenou a svobodnou diskusi. Tento problém je obzvláště citlivý v kontextu mezinárodního prostoru internetu, kde se právní normy a kulturní hodnoty liší. Kromě toho, i když se sociální platformy snaží vytvořit bezpečnější prostředí pro své uživatele, závisí účinnost jejich opatření na aktivní spolupráci uživatelů, kteří musí nenávistný obsah hlásit. To vyžaduje vysokou míru povědomí a angažovanosti ze strany komunity, což nemusí být vždy zajištěno.

Je na každém provozovateli sociálních sítí, jak tyto kanály zabezpečí, ať už z hlediska monitoringu obsahu, blokace uživatelů porušující nastavená pravidla, nebo blokad jednotlivých příspěvků. Mezi uživateli v IT prostředí se vedou velké diskuse právě o těchto opatřeních, kdy ani mezi nimi není naprostý soulad. Jako autor této práce nebudu hodnotit jednotlivé platformy z hlediska toho, která je či není bezpečnější a která využívá lepší bezpečnostní nástroje a z jakého důvodu tomu tak je, ale zkusíme si nejpoužívanější sociální sítě z hlediska jejich zabezpečení proti nenávistným projevům porovnat a odhalit rozdíly v přístupech, technologiích a politikách, které tyto platformy implementují k ochraně svých uživatelů.

Facebook

Facebook, jedna z největších sociálních sítí, má rozsáhlý systém pravidel komunity a používá pokročilé algoritmy pro detekci nenávistných projevů. Společnost také vytvořila týmy moderátorů po celém světě, kteří přezkoumávají obsah nahlášený uživateli. Facebook se snaží aktivně zapojovat do boje proti nenávistným projevům prostřednictvím partnerství s neziskovými organizacemi a rozvojem technologií umělé inteligence pro identifikaci problematického obsahu. Přesto čelí kritice za nedostatečnou reakci na určité typy nenávistných projevů a za výzvy spojené s moderací obsahu v různých jazycích.

Twitter

Twitter, platforma založená na krátkých zprávách, má také silná pravidla proti nenávistným projevům a nabízí uživatelům nástroje pro hlášení obsahu. Společnost učinila kroky ke zlepšení svých algoritmů pro detekci nenávistného obsahu a zvýšila transparentnost svých akcí proti nenávistným projevům. Twitter je často chválen za rychlou reakci na hlášení nenávistného obsahu, ale stále čelí výzvám v souvislosti s konzistentností a efektivitou svých opatření.

Instagram

Instagram, zaměřený na sdílení fotografií a videí, je součástí Facebooku (nyní Meta) a sdílí mnoho z jeho bezpečnostních politik a technologií. Platforma nabízí sofistikované nástroje pro filtrování a hlášení obsahu, a díky své vizuální povaze se zaměřuje na odstranění obrázků a videí obsahujících nenávistné projevy. Instagram také implementuje funkce pro boj proti online šikaně, což je klíčové pro ochranu zranitelných skupin.

YouTube

YouTube, vedoucí platforma pro sdílení videí, používá pokročilé algoritmy a týmy moderátorů k detekci a odstraňování videí obsahujících nenávistné projevy. YouTube má striktní pravidla týkající se nenávistných projevů a extremismu a nabízí uživatelům možnost hlásit obsah, který tyto zásady porušuje. Platforma

však čelí výzvam v moderaci obsahu vzhledem k obrovskému množství videí, které jsou denně nahrávány.

Každá z těchto platform přijímá odlišný přístup k zabezpečení proti nenávistným projevům, přičemž se zaměřuje na kombinaci technologických řešení, uživatelského hlášení a moderace obsahu. Efektivita těchto opatření se však liší a často závisí na schopnosti platformy rychle identifikovat a reagovat na měnící se trendy nenávistných projevů a adaptovat své politiky a technologie, aby byly v souladu s aktuálními výzvami.

Zde jsme si v krátkosti představili některé z nejčastěji využívaných online komunikačních platform, které aktivně využívají různé metody v boji proti šíření nenávistných projevů. Při spojení těchto snah s obezřetným chováním uživatelů mohou být tyto platformy považovány za poměrně bezpečné prostředí. V on-line prostoru se vyskytují i platformy a chatovací místnosti, které mohou být cíleně využívány pro šíření nenávistných projevů a potlačování lidských práv. Tyto platformy poskytují anonymní prostředí, kde uživatelé mohou sdílet a propagovat extrémistické, nenávistné a diskriminační obsahy. Níže uvádím příklady kontroverzních platform.

- 4chan je populární online diskusní fórum, které bylo založeno v roce 2003. Je známé pro svou anonymitu a minimální moderaci, což uživatelům umožňuje sdílet obsah bez potřeby registrace nebo uvedení osobních údajů. Platforma se skládá z různých diskusních "desek" (boards), které se zabývají širokou škálou témat, od videa her, hudby a filmů po politiku a osobní zájmy. 4chan je známý svou otevřeností a často kontroverzním obsahem, včetně memů, virálních trendů a internetových subkultur. Vzhledem k anonymní povaze a laxní moderaci se však 4chan stal i místem šíření nenávistných projevů, konspiračních teorií a nelegálního obsahu, což vedlo k veřejným kontroverzím a kritice.
- 8chan (nyní známý jako 8kun): Platforma podobná 4chanu, která se stala známou pro svou volnost projevu, ale také pro šíření extrémistických názorů a nenávistných projevů.

- Gab: Sociální síť oblíbená mezi pravicovými extrémisty, která byla kritizována za umožňování šíření nenávisti a extremistických ideologií,
- Parler: Další sociální síť, která se stala populární mezi pravicovými a konzervativními skupinami, a byla obviňována z toho, že neúčinně moderuje nenávistný obsah.
- Telegram: Aplikace pro okamžité zprávy, která je využívána pro svou silnou šifrovací ochranu a soukromí. Telegram se stal platformou pro mnoho skupin, včetně těch, které šíří nenávistné projevy a plánují násilné akce.
- Discord: Původně komunikační platforma pro hráče, která byla také využívána extremistickými skupinami pro organizaci a šíření jejich ideologií.

Tyto a podobné platformy mohou být používány k podpoře a šíření myšlenek, které jsou v rozporu s principy lidských práv, včetně rasismu, xenofobie, homofobie a dalších forem diskriminace. Studie a analýzy ukazují, že existuje významná souvislost mezi on-line nenávistnými projevy a fyzickými zločiny motivovanými nenávistí vůči menšinám a LGBT+ komunitě. Výzkum prováděný Danielle Keats Citron a Helen L. Norton v roce 2011 zdůraznil, že nenávistné projevy v jejich nejagresivnější formě mohou podněcovat k zneužívání, obtěžování nebo fyzickému násilí.⁴⁶ Evropská komise proti rasismu a intolerance (ECRI) definovala zločiny z nenávisti jako nenávistné projevy, které samy o sobě představují trestný čin. V roce 2021 výzkum Karstena Müllera a Carla Schwarze z Univerzity ve Warwicku prokázal, že sociální média slouží jako úrodná půda pro šíření nenávistných idejí, které motivují k reálným akcím. Zjistili, že v oblastech s vyšším využíváním Facebooku dochází k nárůstu nenávistných zločinů proti uprchlíkům, zejména v obdobích, kdy je na Facebooku vysoká míra nenávistných projevů proti uprchlíkům. Konkrétně, za každé čtyři nenávistné příspěvky na Facebooku proti uprchlíkům došlo k jednomu zločinu motivovanému nenávistí proti nim. Tato souvislost byla

---

⁴⁶ CITRON, Danielle a Helen NORTON. Intermediaries and Hate Speech: Fostering Digital Citizenship for Our Information Age. Boston University School of Law Review. 2011, (91).

obzvláště silná u násilných incidentů proti uprchlíkům, jako je žhářství a napadení.⁴⁷

Masová střelba, která se odehrála v Christchurch v březnu 2019 a při které zemřelo 50 lidí a desítky dalších byly zraněny, představuje nedávný příklad kauzálního vztahu mezi on-line nenávistnými projevy a skutečnými zločiny z nenávisti. Střelec, který o svých plánech informoval na 8chan, webu pověstném svou podporou nenávistných komentářů, memů a obrázků, naznačil, že útok byl rozšířením jeho on-line aktivit. Tento vzor není nový; autoři některých předchozích masových vražd také sdíleli své motivace na on-line fórech jako 4chan/pol, Gab nebo na incelských diskusních fórech.⁴⁸

Podobný incident se odehrál 12. října 2022 v Bratislavské ulici Zámocká, kde kolem 19té hodiny u podniku Tepláreň (podnik navštěvován zejména osobami LGBT+) 19 letý mladík zastřelil dva návštěvníky podniku a jednu ženu postřelil. Následně sám spáchal sebevraždu. Vyšetřováním Policie Slovenské republiky bylo zjištěno, že útok na uvedený podnik byl předem připravovaný a pachatel měl v úmyslu zabít větší množství osob z řad návštěvníků podniku, tak osob z nedalekého Muzea židovské kultury. Mladík podle svých výroků, které uváděl na komunikačních kanálech a platformách sympatizoval s pravicovým extrémismem. Ke komunikaci využíval zejména diskusní fórum 4chan, Twitter a Telegram, kde psal texty plné antisemitismu, homofobie, transfobie a rasismu. Dle jeho vyjádření se na těchto anonymních účtech sám radikalizoval. Bezprostředně po útoku na těchto fórech sdílel fotografie zabitých osob, své fotky a komunikoval zde s ostatními uživateli o spáchaném činu.⁴⁹

V České republice dne 21. prosince 2023 v budově Filozofické fakulty v Praze na Palackého náměstí 24 letý student této fakulty zastřelil 14 obětí

---

⁴⁷ MÜLLER, Karsten a Carlo SCHWARZ. Fanning the Flames of Hate: Social Media and Hate Crime. *Journal of the European Economic Association* [online]. 2021, 2021-08-11, 19(4), 2131-2167 [cit. 2024-02-11]. ISSN 1542-4766. Dostupné z: doi:10.1093/jeea/jvaa045

⁴⁸ When online hate speech goes extreme: The case of hate crimes. In: *SELMA*. 2019. Dostupné z: <https://hackinghate.eu/news/when-online-hate-speech-goes-extreme-the-case-of-hate-crimes/> [citováno 2024-03-03]

⁴⁹ The Bratislava LGBT+ Bar Shooting And the 'Jewish Occupied System'. In: *Community Security Trust*, 2022. Dostupné z: <https://cst.org.uk/data/file/7/0/The%20Bratislava%20LGBT%2B%20Bar%20Shooting.1671534833.pdf> [citováno 2024-02-10]

a dalších 25 osob zranil. Sám následně spáchal sebevraždu. I v tomto případě se spekulovalo o možné radikalizaci, či propojení a inspiraci k tomuto útoku přes internetové komunikační portály. Tato verze se zatím nijak nepotvrdila.

V současnosti probíhá globální diskuse o on-line nenávistných projevech, která se zaměřuje na to, kdo by měl nést odpovědnost za nenávistný obsah. Existuje otázka, zda by měly národní autority hrát roli v regulaci a kde je hranice mezi nenávistným projevem a svobodou projevu.

Možnosti řešení

Pro řešení těchto výzev je potřeba multidisciplinárního přístupu, který zahrnuje technologické inovace, právní rámce, vzdělávací programy a mezinárodní spolupráci. Rozvoj pokročilejších algoritmů pro detekci nenávistného obsahu, které by lépe rozuměly kontextu a nuancím jazyka, může pomoci zvýšit efektivitu moderace. Zároveň je nezbytné posílit právní a regulační rámce, které by zajistily odpovědnost online platforem za šíření nenávistných projevů, a to i na mezinárodní úrovni.

Důležitým aspektem v boji proti nenávistným projevům je také vzdělávání a osvěta. Informační kampaně a vzdělávací programy zaměřené na mladé lidi mohou pomoci budovat odolnost vůči nenávistným narativům a učít uživatele, jak kriticky přistupovat k informacím, které on-line konzumují. V neposlední řadě je nutná spolupráce mezi vládami, mezinárodními organizacemi, neziskovými subjekty a samotnými platformami, aby byly vyvinuty účinné strategie pro regulaci on-line prostoru a ochranu jednotlivců před nenávistnými projevy. Zároveň je nutné neustálé hledání rovnováhy mezi ochranou jedinců před škodlivým obsahem a udržením prostoru pro svobodnou a konstruktivní výměnu názorů.

Musíme mít ale stále na paměti, že problém nenávistných projevů vůči menšinám a LGBT+ komunitě v on-line prostoru vyžaduje souběžné působení na více frontách, od technologických řešení až po společenské a vzdělávací iniciativy, které společně vytvářejí udržitelný způsob, jak čelit tomuto fenoménu a podporovat inkluzivní a respektující on-line komunitu.

3.2. Legislativní nástroje v České republice

Postihování nenávistných projevů a diskriminace menšin v České republice se řídí jak národními, tak mezinárodními právními normami. Toto téma je komplexní a zahrnuje různé aspekty právní ochrany, preventivních opatření a vzdělávání. V následujícím textu si uděláme malý exkurz do právních aktů upravujících tuto problematiku.

V České republice existuje řada legislativních nástrojů zaměřených na boj proti extremismu a zločinům z nenávisti. Tyto nástroje zahrnují jak specifické zákony, tak obecné právní principy, které jsou aplikovány na trestné činy motivované nenávistí nebo extremismem. Dále je Česká republika taktéž vázána řadou mezinárodních smluv podporující potlačování tohoto protiprávního jednání za užití dostupných legislativních nástrojů. Zde jsou některé klíčové legislativní aspekty:

Trestní zákoník (Zákon č. 40/2009 Sb.)

Trestní zákoník České republiky obsahuje několik ustanovení, která se přímo nebo nepřímo týkají boje proti extremismu a zločinů z nenávisti. Tyto ustanovení obsahují ve své skutkové podstatě předsudečný motiv

§ 352 Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci (pouze odst. 2)

§ 355 Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob

§ 356 Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod

§ 400 Genocidium

§ 401 Útok proti lidskosti (odst. 1, písm. e).

§ 402 Apartheid a diskriminace skupiny lidí

§ 403 Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka

§ 404 Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod

člověka

405 Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia

§ 413 Perzekuce obyvatelstva⁵⁰

dále Trestní zákoník umožňuje, či přímo ukládá zpřísnění trestů za předsudečný motiv viz. Přitěžující okolnosti ust. § 42 písm. b) Trestního zákoníku:

„Soud jako k přitěžující okolnosti přihlédne zejména k tomu, že pachatel trestný čin spáchal ze ziskuchtivosti, z pomsty, z národnostní, rasové, etnické, náboženské, třídní či jiné podobné nenávisti nebo z jiné zvlášť zavrženíhodné pohnutky“⁵¹ případně soud přihlédne k zpřísnění trestů u kvalifikovaných skutkových podstat “ spáchá-li čin na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání“⁵² a možné alternativy tohoto výrazu

§ 140 Vražda (odst. 3, písm. g)

§ 145 Těžké ublížení na zdraví (odst. 2, písm. f)

§ 146 Ublížení na zdraví (odst. 2, písm. e)

§ 149 Mučení a jiné nelidské a kruté zacházení (odst. 2, písm. c)

§ 170 Zbavení osobní svobody (odst. 2, písm. b)

§ 171 Omezování osobní svobody (odst. 3, písm. b)

§ 172 Zavlčení (odst. 3, písm. b) § 175 Vydírání (odst. 2, písm. f)

§ 183 Porušení tajemství listin a jiných dokumentů uchovávaných v soukromí (odst. 3, písm, b)

§ 228 Poškození cizí věci (odst. 3, písm. b).

§ 329 Zneužití pravomoci úřední osoby (odst. 2, písm. b)

§ 378 Urážka mezi vojáky (odst. 2)

---

⁵⁰ zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník

⁵¹ § 42 zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník

⁵² zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník

§ 379 Urážka mezi vojáky násilím nebo pohrůžkou násilí (odst. 2, písm. d)

§ 380 Urážka vojáka stejné hodnosti násilím nebo pohrůžkou násilí (odst. 2, písm. c)

§ 382 Porušování práv a chráněných zájmů vojáků stejné hodnosti (odst. 2, písm. c)

§ 383 Porušování práv a chráněných zájmů vojáků podřízených nebo s nižší hodností (odst. 2, písm. c).⁵³

Zákon č. 273/2008 Sb. zákon o Policii ČR a další související legislativa

Zákony upravující činnost Policie ČR a dalších bezpečnostních složek stanovují rámec pro prevenci a potírání extremismu a zločinů z nenávisti. To zahrnuje práci s informacemi, sledování potenciálních hrozeb a spolupráci s nevládními organizacemi a mezinárodními partnery.

Zákon č. 198/2009 Sb. Zákon o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů

Též nazýván jako Antidiskriminační zákon České republiky, obsahuje ustanovení o ochraně proti diskriminaci na základě rasy, etnického původu v několika svých částech. Tento zákon definuje diskriminaci a stanovuje zásady rovného zacházení. Zmiňuje se o ochraně proti diskriminaci na mnoha základech, včetně rasy a etnického původu, ve svém textu. Zákon upravuje ochranu proti diskriminaci v různých oblastech veřejného života, jako je zaměstnání, vzdělávání, přístup ke zboží a službám, sociální ochrana a zdravotní péče.

Konkrétně, v ust. § 2 odst. 3, odst. 4 zákona č. 198/2009 Sb. je přímo uvedeno: "Přímou diskriminací se rozumí takové jednání, včetně opomenutí, kdy se s jednou osobou zachází méně příznivě, než se zachází nebo zacházelo nebo by se zacházelo s jinou osobou ve srovnatelné situaci, a to z důvodu rasy, etnického původu, národnosti, pohlaví, sexuální orientace, věku, zdravotního postižení, náboženského vyznání, víry či světového názoru, a dále v právních

---

⁵³ zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník

vztazích, ve kterých se uplatní přímo použitelný předpis Evropské unie z oblasti volného pohybu pracovníků⁵⁴, i z důvodu státní příslušnosti.

Za diskriminaci z důvodu pohlaví se považuje i diskriminace z důvodu těhotenství, mateřství nebo otcovství a z důvodu pohlavní identifikace.⁵⁵ Je důležité poznamenat, že Antidiskriminační zákon implementuje do českého právního řádu směrnice Evropské unie o rovném zacházení, a tím poskytuje právní prostředky pro jednotlivce, kteří se cítí být diskriminováni na základě rasy, etnického původu, a dalších chráněných kritérií. Zákon umožňuje postiženým osobám obrátit se na Úřad pro ochranu osobních údajů nebo přímo na soudy, aby domáhaly ochrany svých práv.

Mezinárodní závazky

Česká republika je člen mezinárodního společenství, je signatářem a součástí mnoha mezinárodních úmluv a dohod, které se týkají ochrany lidských práv a práv menšin, boje proti terorismu a zločinům z nenávisti. Tyto závazky zahrnují širokou škálu témat od obecné ochrany lidských práv, boje proti diskriminaci, až po specifickou ochranu práv určitých menšinových skupin. Zde jsou některé klíčové mezinárodní dokumenty a úmluvy, ke kterým se ČR zavázala.

Všeobecná deklarace lidských práv (VDLP)

Přijata v roce 1948, VDLP stanovuje základní lidská práva a svobody, které mají být zajištěny pro všechny lidi bez rozdílu, včetně práva na život, svobodu, bezpečnost a ochranu před diskriminací.

Mezinárodní pakt o občanských a politických právech (MPPOPP)

Tento pakt, který vstoupil v platnost v roce 1976, doplňuje VDLP a poskytuje podrobnější rámec pro ochranu občanských a politických práv, včetně svobody slova, shromažďování a asociace, a práva na spravedlivý soud.

---

⁵⁴ Zákon č. 198/2009 Sb. Zákon o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů, § 2 odst. 3, odst. 4

⁵⁵ § 2 odst. 3, 4 zákon č. 198/2009 Sb. Zákon o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů

Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech (MPOHSP)

Stejně jako MPPOPP, tento pakt z roku 1976 rozšiřuje ochranu práv stanovenou ve VDLP na oblasti, jako je práce, vzdělávání, zdravotní péče a adekvátní životní standard.

Rámcová úmluva pro ochranu národnostních menšin (RÚONM)

Přijata Radou Evropy v roce 1995, tato úmluva je prvním právně závazným mezinárodním nástrojem zaměřeným specificky na ochranu práv národnostních menšin. Česká republika ji ratifikovala s cílem posílit ochranu menšinových práv na svém území.

Evropská úmluva o lidských právech (EÚLP)

Jako člen Rady Evropy se ČR zavázala dodržovat EÚLP, která stanoví řadu základních práv a svobod, a zřizuje Evropský soud pro lidská práva jako mechanismus pro jejich ochranu.

Úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace (CERD)

Tato úmluva OSN z roku 1965 vyžaduje, aby se státy zavázaly k odstranění rasové diskriminace ve veřejném i soukromém sektoru a podporovali porozumění a tolerance mezi různými rasovými a etnickými skupinami.

Úmluva o právech dítěte (CRC)

CRC, přijatá v roce 1989, zavazuje signatářské státy k ochraně a podpoře práv dětí, včetně práv dětí patřících k menšinám nebo domorodých skupin.

Tyto a další mezinárodní závazky formují právní a etický rámec, v němž Česká republika působí v oblasti ochrany lidských práv a práv menšin. Prostřednictvím ratifikace a implementace těchto dokumentů se ČR zavázala k prosazování rovnosti, spravedlnosti a ochrany všech obyvatel, včetně těch, kteří patří k menšinovým skupinám.

Jednou z často zmiňovaných událostí v rámci boje proti předsudečnému násilí je předložení v prosinci 2021 Evropskou komisí iniciativy, jejímž cílem je rozšíření seznamu trestných činů EU o projevy nenávisti a zločiny z nenávisti. Tato iniciativa zdůrazňuje závazek Evropské unie v boji proti těmto problémům v rámci členských států. Představuje významný krok k uznání přeshraničního rozměru projevů nenávisti a zločinů z nenávisti, které jsou zhoršovány internetem a sociálními médii, a potřeby jednotného přístupu k řešení těchto jevů v rámci právních rámců EU. Tento krok je založen na přesvědčení, že projevy nenávisti a zločiny z nenávisti zásadně podkopávají základní hodnoty EU, jako jsou důstojnost, svoboda, rovnost a respekt k lidským právům.

Iniciativa navazuje na řadu akcí a rámců EU, které již existují pro boj proti nelegálním projevům nenávisti a násilným extremistickým ideologiím online. Odráží také odhodlání Komise zajistit dodržování Listiny základních práv EU, zdůrazňující, že jakákoliv forma diskriminace je zakázána a je v rozporu se základními hodnotami EU.

Návrh Komise na rozšíření seznamu oblastí trestných činů EU, aby zahrnoval projevy nenávisti a zločiny z nenávisti, je založen na článku 83(1) Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU), který vymezuje oblasti trestné činnosti, pro které může EU stanovit minimální pravidla týkající se definice trestných činů a sankcí. Toto rozšíření vyžaduje rozhodnutí Rady s souhlasem Evropského parlamentu a je odůvodněno škodlivými dopady projevů nenávisti a zločinů z nenávisti na jednotlivce a společnost jako celek, což ukazuje na jasnou a naléhavou potřebu těmto problémům čelit komplexně na úrovni EU.⁵⁶

Institucionální opatření

V ČR působí několik institucí a organizací, které se věnují monitorování, prevenci a postihování nenávistných projevů a diskriminace. Patří mezi ně

---

⁵⁶ Initiative to Extend List of EU Crimes to Hate Speech and Hate Crime. In: *Eucrim*, 2024. Dostupné z: <https://eucrim.eu/news/initiative-to-extend-list-of-eu-crimes-to-hate-speech-and-hate-crime/> [citováno 2024-02-28]

veřejný ochránce práv (ombudsman), Národní kontaktní bod pro otázky nenávisti a rasismu, a nevládní organizace zabývající se ochranou lidských práv.

Indikátory předsudečnosti

Indikátory předsudečné nenávisti jsou kritéria, která umožňují rozpoznat trestné činy motivované nenávistí či předsudky, i když tyto motivy mohou být obtížně přímo dokazatelné. Níže jsou vyjmenovány hlavní indikátory.

- **Oběť.** Zde je klíčové vnímání oběti a okolností, které mohou naznačovat, že útok byl motivován předsudky vůči LGBT komunitě. Jako příklady lze uvést domnění oběti, že byla napadena kvůli své sexuální orientaci nebo genderové identitě, vzhled, který nepůsobí cisheteronormativně, anebo veřejnou podporu LGBT+.
- **Pachatel.** Historie a chování pachatele mohou poskytnout důkazy o jeho předsudečných názorech a motivaci. Sleduje se proto, zda se někdy vyjadřoval předsudečně vůči LGBT+ komunitě, zda je členem nenávistné skupiny, či zda se dokonce něčeho podobného v minulosti dopustil.
- **Místo a čas útoku** mohou také naznačovat cílený útok proti konkrétní komunitě – například pokud se incident odehrál na místě známém svou otevřeností vůči LGBT+ anebo v době významné pro komunitu (Prague Pride festival apod.).
- **Způsob provedení útoku**, který často přímo odráží předsudečnou motivaci pachatele, typicky pokud ho doprovází předsudečné slovní nebo písemné projevy.
- Rovněž **absence jiného motivu** (např. majetkový nebo osobní konflikt) může posílit argument, že útok byl motivován předsudky.⁵⁷

3.3. Vzdělávání a prevence

Policie České republiky mimo legislativních a represivních postupů čelí výzvám souvisejícím s nenávistnými projevy a diskriminací prostřednictvím kombinace vzdělávacích a preventivních opatření, přičemž klade důraz

⁵⁷ KALIBOVÁ, Klára, Petra NASKOSOVÁ a Tomáš STAVROVSKÝ. Předsudečné násilí proti LGBTQ lidem - průvodce pro policii. Praha: In IUSTITIA, 2023. ISBN 978-80-88172-48-2.

na ochranu práv všech svých občanů, včetně menšin. Je však důležité neustále hodnotit efektivitu těchto opatření a přizpůsobovat je aktuálním potřebám a výzvám.

Jedním z těchto opatření je i interakce mezi Policií České republiky a oběťmi protiprávního jednání z řad minorit. Mezi tyto patří princip práce Policie České republiky s menšinami.

Práce Policie České republiky (PČR) s menšinami je řízena řadou principů, které jsou založeny na dodržování základních lidských práv a svobod, rovnosti před zákonem, a respektování kulturní, jazykové a náboženské rozmanitosti. Tyto principy jsou klíčové pro budování důvěry mezi policií a menšinovými komunitami, a pro efektivní ochranu všech občanů. Zde jsou některé základní principy.

1. **Nediskriminace a rovnost:** PČR musí jednat bez předsudků a diskriminace, respektovat rovnost všech občanů před zákonem bez ohledu na jejich rasu, etnický původ, náboženství, sexuální orientaci, genderovou identitu nebo jakékoli jiné rozdíly.
2. **Kulturní senzitivita:** Policisté jsou vzděláváni v oblasti kulturní senzitivity a interkulturní komunikace, aby lépe porozuměli specifikům různých kultur a komunit. To pomáhá při komunikaci a interakci s menšinami a podporuje vzájemné porozumění.
3. **Zapojení komunit:** Práce s menšinovými komunitami zahrnuje jejich aktivní zapojení do prevence kriminality a vytváření bezpečného prostředí. Tím se posiluje důvěra v policii a podporuje spolupráce.
4. **Odborná příprava a vzdělávání:** Policisté procházejí odbornou přípravou a vzděláváním, které zahrnuje tematiku práce s menšinami, zločinů z nenávisti a antidiskriminačních praxí. Tato příprava je klíčová pro efektivní a citlivou práci s menšinami.
5. **Boj proti zločinům z nenávisti:** PČR klade důraz na identifikaci, vyšetřování a stíhání zločinů z nenávisti. Tyto zločiny jsou považovány za závažné, a je kladen vysoký důraz na ochranu obětí a prevenci těchto činů.

6. **Spolupráce s nevládními organizacemi:** Policie spolupracuje s nevládními organizacemi (NGO) a institucemi zabývajícími se ochranou práv menšin. Tato spolupráce umožňuje sdílení zkušeností, informací a nejlepších postupů v oblasti ochrany menšin.
7. **Transparentnost a odpovědnost:** V rámci práce s menšinami je důležitá transparentnost policejních operací a postupů, stejně jako odpovědnost za jakékoli pochybení. Veřejná a interní kontrola pomáhá zajistit, že policie jedná v souladu s právními normami a etickými principy.

Tyto principy jsou nezbytné pro budování vzájemné důvěry mezi Policií České republiky a menšinovými komunitami, což je základní předpoklad pro efektivní a spravedlivý výkon policejní práce v demokratické společnosti.

Policie České republiky vytváří v rámci naplňování cílů koncepce boje proti extremismu a předsudečné nenávisti tzv. akční plány. Tyto plány se zaměřují na posílení metodické podpory Policie ČR a státních zástupců v oblasti trestných činů z nenávisti. K tomuto má napomoci kontinuální reflexe judikatury. Úzká a pravidelná spolupráce NCTEKK a specialistů jednotlivých krajských ředitelství Policie České republiky, úzká spolupráce policejních specialistů a státních zástupců (společné porady, společné vzdělávací akce). Policie České republiky si zároveň uvědomuje problém s jasnou identifikací, zda se jedná o protiprávní jednání s nenávistnou pohnutkou, či “pouze” jiné protiprávní jednání. K tomu má přispět další bod akčního plánu, kterým jsou “Systémové změny k zadokumentování nenávistné pohnutky”, což by mělo vést k zajištění možnosti včasného zaznamenání nenávistné pohnutky v relevantních policejních nástrojích. K tomu by měla přispět úprava relevantních policejních nástrojů – formulářů. S tím souvisí i zpřesnění statistického vykazování nenávistných trestných činů, k němuž by měla přispět aktualizace statistických číselníků. Dalšími body boje proti extremismu a protiprávním jednáním z nenávistné pohnutky jsou zprostředkování vzdělávání a tréninku policejním specialistům a státním zástupcům v oblasti postihu nenávistné trestné činnosti. K tomu by měly přispět vzdělávací aktivity pro policejní specialisty na nenávistnou kriminalitu s důrazem na specifika obětí, komunikaci s oběťmi a včasné, kvalitní

zajištění a zpracování důkazů. Využití know-how akademické sféry, nevládních organizací či mezinárodních organizací, důraz na on-line komunity. Dále pak spolupráce specialistů na extremismus a styčných důstojníků na menšiny, spolupráce s Odborem pro sociální začleňování MMR a zástupci občanské společnosti za účelem zjišťování situace v oblasti menšin.

3.4. Nevládní neziskové organizace (NGO) a preventivní opatření vůči diskriminaci menšin

3.4.1. Role nevládních organizací

Neziskové nevládní organizace (NGO) se angažují v boji proti výše popisovaným sociálně neakceptovatelným činům prostřednictvím různých přístupů. Jednou z klíčových oblastí je prevence, kde se využívají různé strategie. Další způsob pomoci obětem je podpora a rehabilitace obětí těchto činů. Pod tímto pojmem si můžeme představit psychosociální podporu, poskytování právních služeb, jako jsou poradenství a zastupování obětí v kontaktu s vládními a mezinárodními organizacemi a také snahy o reformu legislativy a politik ve prospěch znevýhodněných skupin. Kromě toho se neziskové organizace mohou zapojit do shromažďování materiálních nebo finančních zdrojů ve spolupráci s dalšími subjekty, aby podpořily ty, kteří jsou těmito činy dotčeni. Dále se neziskové nevládní organizace zabývají sběrem dat a monitoringem případů hate crime a projevů extremismu a následnou kazuistikou případů. Zveřejňování zpráv a hodnocení případů může pomoci k identifikaci trendů, které mohou sloužit jako podklad pro tvorbu politik a preventivních strategií, či upozornit na systémové chyby a nedostatky a následně zvýšit tlak na instituce za účelem korekce jejich chyb a odstranění nedostatků. Dalšími způsoby upozornění na danou problematiku je organizování kampaní zaměřených na zvýšení povědomí o právech menšin a o boji proti různým formám diskriminace a zločinů z nenávisti.

Nevládní neziskové organizace často organizují a pořádají školení a přednášky na témata lidských práv, antidiskriminačních praxí a interkulturní kompetence. Tyto přednášky a školení jsou určeny široké laické, ale i odborné

veřejnosti, včetně organizací, které se s touto problematikou často setkávají a mnohdy jsou jedni z těch, kteří v tomto konají. Mezi tyto organizace patří zejména policisté, učitelé, nebo zaměstnanci veřejné správy. Některé neziskové nevládní organizace spolupracují s těmito organizacemi na vývoji a implementaci tréninkových programů, které jsou zaměřeny na lepší pochopení problematiky menšin a LGBTQ+ komunity, zlepšení komunikace s těmito komunitami a efektivní reakci na hate crime a projevy extremismu.

Preventivní opatření a aktivní zapojení NGO jsou důležité pro budování spravedlivější společnosti, kde jsou práva a důstojnost všech respektována bez ohledu na jejich původ, víru, sexuální orientaci nebo jakoukoli jinou identitu.

V České republice působí celá řada nevládních neziskových organizací. V krátkosti si představíme nejznámější organizace v dané problematice.

In Iustitia, o. p. s.

In Iustitia, o. p. s. vznikla v roce 2009 jako právnická organizace, která se jako první a zatím jediná svého druhu v ČR cíleně zabývá předsudečným násilím v celé jeho šířce. In IUSTITIA téma předsudečného násilí přináší do veřejného povědomí, odborného diskurzu a politické diskuze. Organizace důsledně prosazuje principy demokratického právního státu zahrnující rovnost všech lidí v důstojnosti a právech bez rozdílu barvy pleti, národnosti, víry, zdravotního stavu, sexuální orientace, věku, sociálního postavení, politického přesvědčení či světonázoru. Ve prospěch svých klientů, osob poškozených předsudečným násilím, uplatňuje právo na soudní a jinou právní ochranu. Zakladatelkou a ředitelkou organizace je advokátka Mgr. Klára Kalibová, Ph.D. Za jejího vedení získala organizace v roce 2014 cenu Alice Garrigue Masarykové za poskytování právní pomoci obětem předsudečného násilí a rozvoj lidských práv v ČR.⁵⁸

Romea, o. p. s.

---

⁵⁸ IN IUSTITIA o nás. *IN IUSTITIA*, 2023. Dostupné z: <https://in-ius.cz/o-nas/> [citováno 2024-03-02]

Romea, o. p. s. je občanské sdružení, které vzniklo 31. 12. 2002 jako dobrovolná nevládní nezisková organizace sdružující romské a neromské občany, jejichž primárním cílem je podpora boje proti rasismu, rozvíjení dodržování lidských práv, napomáhání k rozvoji demokracie a tolerance ve společnosti. Na konci roku 2013 se transformovalo v obecně prospěšnou společnost. Zakladateli se stali Jarmila Balážová a Zdeněk Ryšavý. Kvalitním zpravodajstvím a podporou vzdělávání umožňuje vzájemné poznání, a přispívá k uznání Romů za rovnocenné členy společnosti. ROMEA se snaží dlouhodobě přispět k rozšiřování střední vrstvy Romů.⁵⁹

Sdružení pro integraci a migraci

Jedná se o lidskoprávní neziskovou organizaci hájící práva cizinců v České republice. Organizace vznikla jako nástupce Poradny pro uprchlíky v roce 1992 po velké migrační vlně válečných uprchlíků z Jugoslávie. Poskytuje bezplatné právní, sociální a psychosociální poradenství cizincům žijícím na území České republiky. Cílem organizace je rozvíjet toleranci, potírat xenofobii a rasismus. Představitelé organizace se zabývají mediální a diskuzní činností, pořádají semináře, konference a přednášky na základních, středních a vysokých školách po celé České republice.⁶⁰

Prague Pride

Prague Pride je nevládní nezisková organizace založena v roce 2011 zaměřující se na LGBT+ osoby, kterým poskytuje bezplatnou a anonymní konzultace. Věnuje se tématům přímo spojeným s životem LGBT+ lidí, jako jsou coming out nebo genderová identita, menšinového stresu, která se na život LGBT+ osob často vážou. Dále se organizace věnuje stejně jako obdobné neziskové nevládní organizace vzdělávání a školení o problematice spojené s životem LGBT+ osob.⁶¹

---

⁵⁹ O nás - ROMEA, o. p. s. ROMEA, 2003, 2022. Dostupné z: <https://www.sdruzeniromea.cz/index.php/kdo-jsme/o-nas> [citováno 2024-02-21]

⁶⁰ O nás - Sdružení pro integraci a migraci. *Sdružení pro integraci a migraci*, 2011, 2024. Dostupné z: <https://www.migrace.com/cs/organizace/o-nas> [citováno 2024-03-06]

⁶¹ O SPOLKU - PRAGUE PRIDE. *Praguepride*, 2024. Dostupné z: <https://www.praguepride.cz/cs/kdo-jsme/o-nas> [citováno 2024-03-02]

3.4.2. Preventivní opatření

Role nevládních organizací (NGO) a preventivní opatření vůči diskriminaci menšin jsou klíčové pro podporu inkluzivní a tolerantní společnosti. Tyto strategie a iniciativy mají za cíl nejen bojovat proti projevům diskriminace různými formami podpory a pomoci atakovaných skupin, ale také vytvářet povědomí, vzdělávat a podporovat integraci menšin. Zde jsou některé příklady preventivních opatření a úloha NGO v tomto procesu.

- **Vzdělávací programy:** Školy a vzdělávací instituce mohou implementovat programy zaměřené na multikulturalismus, lidská práva a tolerance. Cílem je vychovávat mladé lidi s porozuměním a respektem k různorodosti.
- **Kampaně na zvýšení povědomí:** Veřejné kampaně mohou informovat veřejnost o škodlivosti diskriminace a předsudků. Tyto kampaně mohou být vedené na sociálních sítích, v televizi nebo prostřednictvím veřejných akcí.
- **Podpora zranitelných skupin:** Poskytování služeb a podpora skupinám, které jsou často terčem diskriminace a předsudečného násilí, včetně právní pomoci, poradenství a psychosociální podpory.
- **Zlepšení přístupu k zaměstnání a vzdělání:** Odstranění bariér, které brání menšinám v přístupu k vzdělání a trhu práce, je klíčové pro jejich ekonomickou a sociální integraci.
- **Zapojení komunity a dialog:** Organizace dialogů mezi menšinami a většinovou společností může přispět k lepšímu vzájemnému porozumění a redukci konfliktů.

ZÁVĚR

Diplomová práce poukazuje na rostoucí trend předsudečného násilí a nenávistných projevů, přičemž zvláště upozorňuje na jejich přesun do on-line prostředí, kde anonymita a další možnosti, které digitální prostor poskytuje, usnadňují jejich šíření. Z analýzy dat státních a nevládních organizací vyplývá, že tento negativní jev postupně nabývá na síle a stává se nejen problémem České republiky, ale i celé Evropy a světa, což dokládá i snaha Evropské komise o zařazení zločinů z nenávisti do katalogu trestných činů Evropské unie. Předsudečné násilí reaguje na události ve světě, což nám ukazují i data v grafech. Zejména se jedná o celosvětové události, které mají následně dopad na obyvatele České republiky, nebo na jejich sociální prostředí. Je to také publikováno v několika článcích uznávaných českých odborníků na problematiku extremismu, kterými jsou například prof. JUDr. PhDr. Miroslav Mareš Ph.D., nebo doc. Ing. Dr. Štefan Danics, Ph.D. Proto je nutné v tomto ohledu reagovat na události ve světě a zároveň neopomíjet ostatní v danou dobu klesající diskriminační faktory u ostatních minorit.

Diplomová práce nám osvětlila nemalou roli nevládních neziskových organizací v boji a prevenci proti tomuto sociálně patologickému jevu, kterým je jednání s nenávistným podtextem. Činnost těchto organizací a spolupráce se státními orgány přispívá k pocitu větší bezpečnosti a důvěry menšin v právní systém České republiky. Tuto skutečnost dokládají i studie některých nevládních organizací.

O tom, že předsudečné násilí a nenávistné jednání je v demokratické společnosti nebezpečné, a proto je s ním potřebné bojovat je zřejmé. Autor si však klade otázku? Jedná se vždy v případech, které jsou prezentovány jako předsudečné násilí, o jednání z nenávisti, či předsudku? V případě statistických údajů státních organizací, kterými jsou Policie České republiky, státní zastupitelství a soudy je toto jednání jasně stanoveno skutkovou podstatou samotného jednání. Jinak je tomu ale v případě nevládních a neziskových organizací, kde je toto jednání posuzováno subjektivním pocitem osoby, jež oznámení přijímá. Při studii kazuistik několika případů prezentovaných

nevládními neziskovými organizacemi může být spekulativní, zda se jedná o protiprávní jednání, natož jednání z nenávisti, či předsudku. Tento koncept lze chápat také v širším kontextu, například ve vztahu k propagaci určitých kulturních nebo právních tradic různých národnostních, menšinových nebo sexuálních minorit žijících v České republice. Často se stává, že tyto zvyklosti a chování jsou v rozporu nebo se pohybují na hraně toho, co je v České republice považováno za tolerovatelné. V mnoha případech jsou „cizí“ normy prosazovány s implicitním diskriminačním podtextem vůči menšinám na úkor majoritní společnosti.

Tato diplomová práce zdůrazňuje nutnost boje proti nenávistným projevům, ale zároveň reflektuje složitost jejich definování a rozlišování od projevů, které mohou být mylně interpretovány jako nenávistné. A v neposlední řadě upozorňuje na prevenci a citlivou práci ze strany Policie České republiky v jednání s různými menšinami.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ

Monografie

DANICS, Štefan a Ladislava TEJCHMANOVÁ. Extremismus, radikalismus, populismus a euroskepticismus. Vydání I. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2017. ISBN 978-807-4521-225. 420 str.

CHMELÍK, Jan. Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty. Praha: Linde, 2001. ISBN 80-720-1265-7. 172 str.

KALIBOVÁ, Klára. Násilí z nenávisti a média. In: Násilí z nenávisti, rasismus a média. Jak nepsat černobíle o barevném světě. Praha: In IUSTITIA, 2011, s. 26. ISBN 978-80-260-0097-6.

NAIDOO, Kamban. The origins of hate-crime laws. 22. In: Fundamina. 2016, s. 53-66. ISBN 2411-7870. ISSN 24117870. Dostupné z: doi:10.17159/2411-7870/2016/v22n1a4

KALIBOVÁ, Klára, Petra NASKOSOVÁ a Tomáš STAVROVSKÝ. Předsudečné násilí proti LGBTQ lidem - průvodce pro policii. Praha: In IUSTITIA, 2023. ISBN 978-80-88172-48-2.

CITRON, Danielle a Helen NORTON. Intermediaries and Hate Speech: Fostering Digital Citizenship for Our Information Age. Boston University School of Law Review. 2011, (91).

MÜLLER, Karsten a Carlo SCHWARZ. Fanning the Flames of Hate: Social Media and Hate Crime. Journal of the European Economic Association [online]. 2021, 2021-08-11, 19(4), 2131-2167 [cit. 2024-02-11]. ISSN 1542-4766. Dostupné z: doi:10.1093/jeea/jvaa045

DANICS, Štefan. PANDEMIE A PRAVICOVÁ RADIKALIZACE. In: BEZPEČNOSTNÉ FÓRUM 2022. 1. Banská Bystrica: Interpolis, 2022, s. 7. ISBN 978-80-973394-6-3.

MAREŠ, Miroslav. Internet jako nástroj radikalizace. Radikalizace, terorismus a ochrana obyvatelstva. Kladno: České vysoké učení technické v Praze, 2019, 2.

MAREŠ, Miroslav. *Problematika Hate Crime: Zahraniční zkušenosti a možnost aplikace tohoto přístupu v ČR s důrazem na trestné činy z nenávisi proti cizincům* [Analýza pro Ministerstvo vnitra České republiky]. 1. Brno, 2011. 44 str.

BLOOM, Joshua a Martin WALDO E. *Black against Empire: The history and politics of the Black Panther Party*. 1. University of California Press, 2016. ISBN 978-05-20293-28-1.

GARLAND, Jon a Neil CHAKRABORTI. *Divided by a common concept? Assessing the implications of different conceptualizations of hate crime in the European Union*. *European Journal of Criminology* [online]. 2012, 9(1), 38-51 [cit. 2024-03-04]. ISSN 1477-3708. Dostupné z: doi:10.1177/1477370811421645

FOX, Jonathan. *The Unfree Exercise of Religion A World Survey of Discrimination against Religious Minorities*. Cambridge University Press, 2016. ISBN 978-1-31-645950-8.

KREISSLOVÁ, Sandra a Lukáš NOVOTNÝ. *Kulturní život německé menšiny v České republice*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2015. ISBN 978-80-87975-32-9. 170 str.

VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženství a násilí*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. Religionistika. ISBN 978-80-2462-861-5. 286 str.

HOTTES, Travis Salway, Laura BOGAERT, Anne E. RHODES, David J. BRENNAN a Dionne GESINK. *Lifetime Prevalence of Suicide Attempts Among Sexual Minority Adults by Study Sampling Strategies: A Systematic Review and Meta-Analysis*. *American Journal of Public Health* [online]. 2016, 106(5), e1-e12 [cit. 2024-03-11]. ISSN 0090-0036. Dostupné z: doi:10.2105/AJPH.2016.303088

PŮBALOVÁ, Ludmila. *Problematika ICT ve vzdělávání*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. ISBN 978-80-87472-19-4.

PERRY, Joanna. *A Shared Global Perspective on Hate Crime? Criminal Justice Policy Review* [online]. 2016, 27(6), 610-626 [cit. 2024-03-4]. ISSN 0887-4034. Dostupné z: doi:10.1177/0887403415601473

PERRY, Barbara a Ryan SCRIVENS. The Maturation of Hate Crime Scholarship. *Hate Crime: Critical Concepts in Criminology*. 2017, 1-42.

SCHERMERHORN. Book Review: Comparative Ethnic Relations: A Framework for Theory and Research. *American Anthropologist* [online]. 1971, 73(2), 317-319 [cit. 2024-03-11]. ISSN 0002-7294. Dostupné z: doi:10.1525/aa.1971.73.2.02a00090

KING, Michael, Joanna SEMLYEN, Sharon See TAI, Helen KILLASPY, David OSBORN, Dmitri POPELYUK a Irwin NAZARETH. A systematic review of mental disorder, suicide, and deliberate self harm in lesbian, gay and bisexual people. *BMC Psychiatry* [online]. 2008, 8(1) [cit. 2024-03-11]. ISSN 1471-244X. Dostupné z: doi:10.1186/1471-244X-8-70

SILENZIO, Vincent M.B., Juan B. PENA, Paul R. DUBERSTEIN, Julie CEREL a Kerry L. KNOX. Sexual Orientation and Risk Factors for Suicidal Ideation and Suicide Attempts Among Adolescents and Young Adults. *American Journal of Public Health* [online]. 2007, 97(11), 2017-2019 [cit. 2024-03-11]. ISSN 0090-0036. Dostupné z: doi:10.2105/AJPH.2006.095943

KEHOE, Jill. Anti-LGBTQ Hate: An Analysis of Situational Variables. *Journal of Hate Studies* [online]. 2020, 2020-12-29, 16(1) [cit. 2024-03-11]. ISSN 2169-7442. Dostupné z: doi:10.33972/jhs.154

MESSNER, Steven F., Suzanne MCHUGH a Richard B. FELSON. Distinctive characteristics of assaults motivated by bias. *Criminology* [online]. 2004, 42(3), 585-618 [cit. 2024-03-11]. ISSN 0011-1384. Dostupné z: doi:10.1111/j.1745-9125.2004.tb00530.x

BUSHMAN, Brad J. a Harris M. COOPER. Effects of alcohol on human aggression: An integrative research review. *Psychological Bulletin* [online]. 1990, 107(3), 341-354 [cit. 2024-03-11]. ISSN 1939-1455. Dostupné z: doi:10.1037/0033-2909.107.3.341

Výroční a průběžné zprávy

Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2021. *Ministerstva vnitra České republiky, Odbor bezpečnostní politiky* [online].

Praha, 2022, 6 [cit. 2024-03-02]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>,

Zpráva o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území České republiky v roce 2022. *Ministerstva vnitra České republiky, Odbor bezpečnostní politiky* [online]. Praha: Ministerstva vnitra České republiky, Odbor bezpečnostní politiky, 2023 [cit. 2024-03-02]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-kriminality-dokumenty.aspx>. 98 str.

Zpráva o předsudečném násilí v České republice v roce 2019 [online]. In IUSTITIA, 2021 [cit. 2024-03-01]. ISBN 978-80-88172-41-3. Dostupné z: https://in-ius.cz/wp-content/uploads/2023/03/2019_01_TEXT_ZPRAVY_3_KOMPLET.pdf

Zpráva o předsudečném násilí v České republice v roce 2018 [online]. In IUSTITIA, 2020 [cit. 2024-03-01]. ISBN 978-80-88172-40-6. Dostupné z: https://in-ius.cz/wp-content/uploads/2023/03/2018_03_TEXT_ZPRAVY_komplet.pdf

Zpráva o předsudečném násilí v České republice v roce 2017 [online]. In IUSTITIA, 2019 [cit. 2024-03-01]. ISBN 978-80-88172-37-6. Dostupné z: <https://in-ius.cz/wp-content/uploads/2021/04/zpn2017final-cze-web-.pdf>

Průběžná zpráva o předsudečném násilí 1. 4. – 30. 6. 2023 [online]. In IUSTITIA, 2019 [cit. 2024-03-01]. Dostupné z: https://in-ius.cz/wp-content/uploads/2023/08/ii-kvartalni-zprava_1.4.-30.6.2023.pdf

Zprávy o projevech extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2020 - 2023. In: *Ministerstvo vnitra České republiky*, Praha: Odbor bezpečnostní politiky, 2021. Online: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocnizpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx> [citováno 2024-01-26]

Právní předpisy České republiky

Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, v posledním znění

Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, v posledním znění.

Zákon č. 198/2009 Sb. Zákon o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů

Sdělení č. 104/1991 Sb. Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o právech dítěte

Vyhláška č. 95/1974 Sb. Vyhláška ministra zahraničních věcí o Mezinárodní úmluvě o odstranění všech forem rasové diskriminace

Sdělení č. 96/1998 Sb. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Rámcové úmluvy o ochraně národnostních menšin

Vyhláška č. 120/1976 Sb. Vyhláška ministra zahraničních věcí o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech

Evropská úmluva o ochraně lidských práv

Webové stránky

Learn about hate crimes. In: justice.gov, 2023. Online: <https://www.justice.gov/hatecrimes/learn-about-hate-crimes>. [citováno 24. 2. 2024]

Initiative to Extend List of EU Crimes to Hate Speech and Hate Crime. In: *Eucrim*, 2024. Online: <https://eucrim.eu/news/initiative-to-extend-list-of-eu-crimes-to-hate-speech-and-hate-crime/> [citováno 2024-02-28]

Co je extremismus. In: *Ministerstvo vnitra České republiky*. 2010 . Online: <https://www.mvcr.cz/clanek/co-je-extremismus.aspx> [citováno 2023-11-24]

The Bratislava LGBT+ Bar Shooting And the 'Jewish Occupied System'. In: *Community Security Trust*, 2022. Online: <https://cst.org.uk/data/file/7/0/The%20Bratislava%20LGBT%2B%20Bar%20Shooting.1671534833.pdf>

[citováno 2024-02-10]

When online hate speech goes extreme: The case of hate crimes. In: *SELMA*. 2019. Online: <https://hackinghate.eu/news/when-online-hate-speech-goes-extreme-the-case-of-hate-crimes/> [citováno 2024-03-03]

Hlavní závěry ze studie Být LGBTQ+ v Česku 2022. In: *LGBT zdraví*, 2021, 2023. Online: <https://lgbt-zdravi.cz/hlavni-zavery-ze-studie-byt-lgbtq-v-cesku-2022-2/> [citováno 2024-03-01]

Předsudečné násilí v Česku po ruské invazi na Ukrajinu. In: *IN IUSTITIA*, 2024. Online: <https://in-ius.cz/wp-content/uploads/2024/02/UTOKY-PRO-UKRAJINSKO-U-A-RUSKOU-NARODNOST-1.pdf> [citováno 2024-02-16]

O spolku - Prague pride. *Praguepride*, 2024. Online: <https://www.praguepride.cz/cs/kdo-jsme/o-nas> [citováno 2024-03-02]

IN IUSTITIA o nás. *IN IUSTITIA*, 2023. Online: <https://in-ius.cz/o-nas/> [citováno 2024-03-02]

O nás - Sdružení pro integraci a migraci. *Sdružení pro integraci a migraci*, 2011, 2024. Online: <https://www.migrace.com/cs/organizace/o-nas> [citováno 2024-03-06]

O nás - ROMEA, o. p. s. *ROMEA*, 2003, 2022. Online: <https://www.sdruzeniromea.cz/index.php/kdo-jsme/o-nas> [citováno 2024-02-21]